УзССР Давлат китоб палатаси
Инв. № 45
Гос. книжная палата УзССР
6 ИЮЛ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 151 (5142).

6 ИЮЛЬ 1983 й.

ЧОРШАНБА

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.

Баҳоси 3 тийин.

СЕССИЯ КУНДАЛИГИ

5 июль куни Ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси ўз ишини бошлади.

Халқ депутатлари, Ўзбекистон меҳнаткашлари республика давлат ҳокимиятининг олий органига сайлаб қўйган вакиллар ўзларининг навбатдаги сессиясига кўтаринки руҳ, зўр завқ-шавқ билан тўпландилар. Партия Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми, ССР Иттифоқи Олий Советининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўрток Ю. В. Андроповни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаган саккизинчи сессиясининг қарорлари, ўрток Ю. В. Андроповнинг КПСС Марказий Комитети Пленумида сўзлаган программавий нутқи сиёсий ва гражданлик активлигини жўш урдириб юборди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг сессия арафасида бўлиб ўтган пленуми якунлари, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовнинг пленумда қилган доклади ҳам сессия қатнашчиларида зўр қизиқиш уйғотди. Қабул қилинган қарорда республика партия ташкилоти, Ўзбекистон барча меҳнаткашларининг КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленуми қарорларини, ўрток Ю. В. Андропов нутқида баён этиб берилган қоидалар ва хулосаларни амалга ошириш билан боғлиқ бўлган амалий вазифалари белгилаб берилди.

Эрталабки мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Совети раисининг ўринбосари депутат **С. К. Каниёзов** очди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари депутат **В. К. Михайлов** сессия кун тартибидаги биринчи масала — «Республикада капитал қурилишни янада яхшилаш ҳамда уй-жойлар, ишлаб чиқариш объектлари, социал ва маданий-маиший объектларни фойдаланишга топширишни таъминлаш тадбирлари тўғрисида» доклад қилди.

(Давоми 3-бетда)

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлислар залида.

А. Горохрих ва Б. Юсупов фотоси. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислари тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

5 июль куни Тошкентда ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси очилди.

Ҳукумат ложаларида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўрток **Ш. Р. Рашидов**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари **Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Ю. П. Максимов, В. К. Михайлов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, У. У. Умаров** ўртоқлар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг ва республика ҳукуматининг аъзолари ўтиришибди.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Совети раисининг ўринбосари депутат ўрток **С. К. Каниёзов** очди.

Сессия қатнашчилари вафот этган депутатлар У. Кўчимова, Т. Аҳмедов, А. Юсупов хотирасини ҳурмат билан эсга олдилар.

Мандат комиссиясининг раиси депутат ўрток **З. Исроилова** доклад қилди. Олий Совет мандат комиссиясининг доклади юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари: 1983 йил 6 мартда 314-Совхоз сайлов округидан сайланган **М. А. Зоидов**нинг, 1983 йил 10 апрелда 124-Жданов сайлов округидан сайланган **В. Д. Медведев**нинг ваколатларини тўғри топиш юзасидан қарор қабул қилди.

Сессиянинг кун тартиби бир овоздан тасдиқланади:

1. Республикада капитал қурилишни янада яхшилаш ҳамда уй-жойлар, ишлаб чиқариш объектлари, социал ва маданий-маиший объектларни фойдаланишга топширишни таъминлаш тадбирлари тўғрисида.

2. Ўзбекистон ССРнинг уй-жой кодекси лойиҳаси ҳақида.

3. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари депутат ўрток **В. К. Михайлов** «Республикада капитал қурилишни янада яхшилаш ҳамда уй-жойлар, ишлаб чиқариш объектлари, социал ва маданий-маиший объектларни фойдаланишга топширишни таъминлаш тадбирлари тўғрисида» доклад қилди.

Кун тартибининг биринчи масаласи юзасидан бошланган музокараларда депутатлардан **Х. Шоғазотов** (235-Косон сайлов округи), **В. О. Козимов** (37-Қорақамиш сайлов округи), **Х. Отаев** (166-Фурқат сайлов округи), **Д. Полвонов** (494-Тахтакўпир сайлов округи), **Н. Р. Ражабов** (418-Олтиариқ сайлов округи), **Б. Омонов** (381-Узун сайлов округи), **Н. В. Духанов** (172-Саноат сайлов округи), **И. Ашуров** (311-Янгиқўрғон сайлов округи), **Б. М. Маҳмудов** (394-Гулистон сайлов округи), **Н. Қурбонов** (130-Бўтақора сайлов округи), **З. Т. Мақсумов** (80-Пушкин сайлов округи), **М. Исмоилова** (455-Педагогика сайлов округи), **В. И. Поветко** (123-Панфилов сайлов округи), **Т. Насриддинов** (335-Жума сайлов округи), **Н. Х. Қўчқоров** (258-Марказий сайлов округи) ўртоқлар, Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши Давлат комитетининг раиси ўрток **Т. Боймиров**, депутат ўрток **Г. Фозилов** (402-Октябрь сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Олий Совет «Республикада капитал қурилишни янада яхшилаш ҳамда уй-жойлар, ишлаб чиқариш объектлари, социал ва маданий-маиший объектларни фойдаланишга топширишни таъминлаш тадбирлари тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари депутат ўрток **М. Т. Турсунов** «Ўзбекистон ССРнинг уй-жой кодекси лойиҳаси тўғрисида» доклад қилди.

Шу масала юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Совети қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг раиси депутат ўрток **Б. И. Пинхасов** қўшимча доклад қилди.

Кун тартибининг иккинчи масаласи юзасидан қилинган докладнинг муҳокамасида депутатлардан **В. В. Кислов** (508-Чимбой сайлов округи), **А. Худойқулов** (299-Гагарин сайлов округи), **М. Р. Азимова** (17-Високовольтний сайлов округи) ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Олий Совет Ўзбекистон ССРнинг уй-жой кодексини якдиллик билан қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат ўрток **Г. Қ. Ҳайдарова** «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида» доклад қилди.

Олий Совет ўз муҳокамасига ҳавола этилган фармонларни бир овоздан тасдиқлади, тегишли қонунлар ва қарорлар қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари составига ўзгартишлар киритилди.

Депутат В. Г. Духанин Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари этиб тайинланганлиги муносабати билан у сув хўжалиги комиссиясининг аъзоси вазифасидан озод қилинди.

Депутат В. П. Куксенко Ўзбекистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри қилиб тайинланганлиги муносабати билан у қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг аъзоси вазифасидан озод этилди.

Сессия депутат М. Д. Мухортовни қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссиясининг аъзоси қилиб, депутат В. Д. Медведевни сув хўжалиги комиссиясининг аъзоси қилиб сайлади.

Шу билан ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

Ю. В. АНДРОПОВ Г. КОЛЬ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

5 июль куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андроповнинг Германия Федератив Республикаси Федерал канцлери Г. Коль билан учрашуви бўлиб ўтди.

Ю. В. Андропов билан Г. Коль бир-бирлари билан шахсан танишиш ҳамда Совет-Ғарбий Германия муносабатлари ва халқаро вазиятнинг, айниқса Европадаги вазиятнинг бир қанча принципиал масалалари юзасидан ошкора фикрлашиш имкониятидан мамнун эканликларини изҳор этдилар.

Ю. В. Андропов канцлер Г. Коль билан вице-канцлер Г.-Д. Геншернинг СССРга келганликларини табриклади. Совет Иттифоқи ГФР билан муносабатларга биринчи даражали аҳамият беради, деб таъкидлади у. 1970 йилги Москва шартномаси тузилган пайтдан бери Совет Иттифоқи билан ГФР ўз ўрталаридаги яхши муносабатларни ривожлантиришнинг катта ва самарали йўлини босиб ўтдилар. Совет раҳбарлари бу муносабатлар келгусида ҳам ижобий йўлдан ривожланаберишини тарафдоридирлар, бу нарса иккала мамлакат халқларининг манфаатларига, бутун Европа манфаатларига ва ялпи тинчлик ишига мос бўлиб тушган бўлур эди.

Шу муносабат билан, деди Ю. В. Андропов, Европадаги ядровий қуролланиш пойгасининг олдиндан айтиб бўлмайдиган оқибатларга олиб бориши хавфини туғдирадиган янги даврасига йўл қўймаслик тўғрисидаги масала алоҳида аҳамият касб этмоқда. Бу ўринда гап НАТО блокининг Европадаги стратегик вазиятни СССР ва унинг иттифоқчилари ҳаётий манфаатларига зарар келтирадиган тарзда тубдан ўзгартиришга уринаётганлиги тўғрисида бормоқда. ГФР нинг территориясини Американинг биринчи бўлиб зарба урадиган ҳамда Совет Иттифоқини ва унинг иттифоқчиларини нишонга олиб турган ядровий ракеталари учириладиган майдончага айлантириш белгилаб қўйилган. Аслида бу нарса немислар диёридан СССРга қарши уруш бошлаш хавфини яна келтириб чиқаришни билдирган бўлур эди.

Совет Иттифоқи ижобий натижаларга эришишга астойдил истак билан Европадаги ядро қуроли масаласи юзасидан АҚШ билан музокара бошлади. Биз тенглик ва баббаравар хавфсизлик принципига қатъий риоя этилган ҳолда Европадаги ядровий қаршима-қарши туриш даражасини кескин қисқартиришга интилаяпмиз. СССР музокараларда ўз шерикларининг мулоҳазаларини эътиборга олиш, иккала томоннинг манфаатларини ҳисобга олувчи ўзаро мақбул битимга келиш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилмоқда. Аммо АҚШ нинг позицияси НАТО мамлакатлари ихтиёридаги ўртача олисликка учириладиган ядро қуроли аслаҳахоналарини дахлсиз сақлаб қолиб, Совет Иттифоқининг бир ўзи қуролсизланишини талаб қилишдан иборат. Биз, жумладан, Англия билан Франциянинг шу классга мансуб бўлган ва бизга қарши қаратиб қўйилган анчагина миқдордаги ядро қуролини ҳисобга олмаслигимиз мумкин эмас.

АҚШ мамлакатимиз ичкарисидаги объектларга зарба ура оладиган ядро қуролини СССР нинг биқинига жойлаштириб қўйиб, монополиячи мавқеини эгаллаб олишни кўзламоқда, америкача логикага биноан эса, СССР нинг АҚШ яқинидаги бирон бир жойда шунга яраша потенциали бўлмаслиги керак эмиш, албатта.

НАТО мамлакатларининг сиёсатчилари гўё Американинг янги-янги ракеталари Ғарбий Европага келтирилганидан кейин СССР Женевада ён беришга мажбур бўлади, деб доимо такрорламоқдалар. Бу — ҳаддан ташқари хатарли янглишишдир. Агар иш шу ракеталарни жойлаштиришга бориб етадиган бўлса, биз ўз позицияларимиздан қайтиш, ўз мудофаамизни заифлаштириш бир ёқда турсин, балки СССР ва унинг иттифоқчилари хавфсизлигини муҳофаза қиладиган самарали жавоб чораларини ўз вақтида кўриб қўямиз.

ГФР ўз диёрида Американинг ракеталарини жойлаштиришдан, бизнинг жавоб чораларимиздан, Европа марказини оммавий қирғин қуролининг ҳамма турларига қалаштириб ташлашдан қандайдир манфаат кўришни умид қилаётганлиги Совет Иттифоқига ҳеч тушунарли эмас,— деди Ю. В. Андропов.

Ишларнинг ҳозирги аҳволи шароитида Совет Иттифоқининг Европа зонасидаги ўртача олисликка учириладиган ракеталари — НАТО мамлакатларининг шу зонадаги ўртача олисликка учириладиган ядровий воситаларига бас кела оладиган воситалардир, холос. Бу ракеталар ГФР нинг қуролли кучларига қарши қаратилган эмас. Аммо Ғарбий Германия ерида Америка ракеталари жойлаштириладиган бўлса, вазият ўзгаради. ГФР учун уруш хавфи бир неча баравар кўпаяди. Иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларнинг муайян чигаллашуви ҳам муқаррар бўлиб қолади. ГФР ва ГДР даги немисларга келганда, улар кимдир яқинда айтганидек, бир-бирларига қалин ракетазорлар орқали қарашларига тўғри келиб қолади.

Европада ўртача олисликка учириладиган ядро қуролини кўпайтириш ўрнига уни анча қисқартириш ва шу тариқа қитъамиздаги ва бутун дунёдаги вазиятни кўп даражада соғломлаштириш учун иккала томоннинг қонуний манфаатларини ҳисобга оладиган чинакам ҳалол битимга эришиш учун ҳозирги бор имкониятдан фойдаланиб қолган яхши эмасми? Ракеталарни жойлаштиришга ҳозирча киришилмаган пайтда битимга келиш имконияти бор. Канцлер Кольнинг ГФР ҳукумати Совет Иттифоқининг хавфсизлик соҳасидаги тарихий сабаблар тақозо этган эҳтиёжларини тушуниб турибди, деб берган баёнотига Совет Иттифоқида эътибор билан қаралди. Бу сўзлар ГФР нинг амалий сиёсатида ўз ифодасини топса, иккала мамлакатимиз учун ҳам, Европадаги тинчлик иши учун ҳам жуда яхши бўлур эди.

Совет томони ошкоралик билан холис ниятни, тинчлик ва яхши қўшничилик манфаатларини кўзлаб ҳамкорлик қилишга тайёрликни бирга қўшиш ҳамжиҳатликка эришиш йўли деб билади, деди Ю. В. Андропов.

Канцлер Г. Коль суҳбатнинг ошкора руҳини юқори баҳолади, ўзи бошчилик қилаётган ГФР ҳукуматининг Совет Иттифоқи билан тинчлик ва яхши қўшничилик муносабатларини давом эттиришга, Германия Федератив Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни янада амалий тарзда ривожлантиришга интилаётганини таъкидлади. Шу билан бирга, у НАТО блоки раҳбар доираларининг Ғарбий Европа бир қанча мамлакатлари ва аввало ГФР территориясида Американинг янги ракеталарини жойлаштириш масаласи хусусидаги маълум позициясини такрорлади.

Ю. В. Андропов билан Г. Коль бир қанча муҳим масалалар хусусида томонларнинг позицияларидаги тафовутларга қарамай, ошкора фикрлашиб олинганлиги фойдали бўлди, деган бир фикрга келдилар. Улар келгусида бир-бирлари билан алоқа боғлаб туриш ҳақида келишиб олдилар.

СОВЕТ—ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

4 июль куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР мудофаа министри Д. Ф. Устинов, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Л. А. Костандов билан ГФР Федерал канцлери Гельмут Коль ва федерал канцлер ўринбосари, ГФР ташқи ишлар федерал министри Ганс—Дитрих Геншер ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Амалий ва рўйи-рост руҳда ўтган музокаралар давомида СССР билан ГФР ўртасида икки томонлама муносабатлар масаласи ва ҳозирги халқаро ҳаётнинг энг муҳим проблемалари муҳокама қилинди.

Совет томони Совет Иттифоқининг ГФР билан муносабатларга принципиал ёндошуви ижтимоий тузумлари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларига асосланишини уқтириб ўтди. Шунга амал қилиб, СССР билан ГФР 1970 йил 12 августда имзоланган Москва шартномасига таяниб 70-йилларда СССР билан ГФР ўз муносабатларини бир-бирини ҳурмат қилиш, иккинчи жаҳон уруши натижасида ва урушдан кейинги ривожланиш туфайли қарор топган территориал ва сиёсий реалликни эътироф этиш асосида ўз муносабатларини нормал изга кўчириш йўлида катта иш қилдилар.

Томонлар СССР билан ГФР ўртасида конструктив ҳамкорликни кенгайтиришни ёқлаб чиқдилар, бунинг учун объектив замин борлигини уқтириб ўтдилар.

СССР билан ГФР ўртасида иқтисодий ҳамкорлик ҳар икки томонга сезиларли фойда келтираётганлиги ва умуман уларнинг ўзаро муносабатларига ижобий таъсир қилаётганлиги уқтириб ўтилди. Бу ҳамкорликни янада чуқурлаштириш учун ҳамма зарур нарсалар бор. Бунинг учун мустаҳкам шартномавий-ҳуқуқий база яратилган, шу соҳада анчагина тажриба тўпланган.

Ҳар икки томон иқтисодий алоқаларни амалга оширишда иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик бўйича СССР ва ГФР комиссиялари фойдали роль ўйнаяптилар, деган фикрни билдирди.

Музокара иштирокчилари, шунингдек парламентлар, касаба союзлари, ёшлар ташкилотлари ўртасида алоқаларни ривожлантириш, шунингдек фан, маданият, спорт ва туризм соҳасида айрибошлаш керак, деган фикрни билдирдилар.

Халқаро масалаларни муҳокама қилиш чоғида Европа хавфсизлигини таъминлаш проблемасига катта эътибор берилди. Бу проблема Ғарбий Европада, биринчи навбатда ГФР территориясида Американинг ўртача олисликка учириладиган ядро қуролини жойлаштириш режалари муносабати билан айниқса кескин тус олмоқда.

Совет томони ГФР ҳукумати ҳозирги вазиятда ўз зиммасидаги масъулиятни ҳисобга олган ҳолда бу масалада тинчлик манфаатларига ва ядро урушининг олдини олишга мувофиқ бўлган реал позицияни ишғол қилади, деб ишонч билдирди.

Фикрлашув чоғида шунингдек Марказий Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро камайтириш тўғрисида Венада олиб борилаётган музокарларга доир масалалар, шунингдек Мадрид учрашувидаги ишларнинг аҳволи кўриб чиқилди. Томонлар Мадрид учрашувини тезроқ тугаллаш керак ва Европада ишончни, хавфсизликни мустаҳкамлаш ва қуролсизланиш чораларига бағишланган конференцияни чақириш керак, деган фикрни билдирдилар.

Г. Коль СССР билан ГФР ўртасида турли соҳаларда муносабатларни чуқурлаштириш ва кенгайтириш керак, деб айтди. Шу билан бирга у бу муносабатлар яхши қўшничилик муносабатлари бўлиб, узоқ муддатга мўлжалланиши лозим, деб таъкидлади. Москва шартномасига, бошқа шартномалар ва битимларга риоя қилиниши, шу муносабатларнинг ўзаги бўлмоғи керак.

Г. Коль ГФР ҳукумати тинчлик сиёсатига ва куч ишлатишдан воз кечиш сиёсатига содиқ эканлигини айтди. Шу билан бирга у ГФРнинг НАТОга мансуб эканлигини таъкидлаб ўтди.

Канцлер Европада ўртача олисликка учириладиган ракета қуроли тўғрисидаги масалага тўхталиб, НАТОнинг «икки ёқлама қарори» хусусидаги маълум далилларни такрорлади.

(ТАСС).

ГФРЛИК МЕҲМОНЛАР ШАРАФИГА

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати 4 июлда Катта Кремль саройида Г. Коль ва Г.-Д. Геншер шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда Совет томонидан Н. А. Тихонов, Г. А. Алиев, А. А. Громико, Д. Ф. Устинов, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Дўстона вазиятда ўтган зиёфат чоғида Н. А. Тихонов ва Г. Коль нутқ сўзладилар. Уларнинг нутқлари диққат билан тингланиб, қарсаклар билан кутиб олинди.

(ТАСС).

тонгги газеталарда

● Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Войцех Ярузельский олтмиш ёшга тўлганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг унга йўллаган табриги ҳамда В. Ярузельскийни Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинган.

● 5 июль куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ГФР вице-канцлери, ташқи ишлар министри Г.-Д. Геншер билан учрашди.

Икки томонлама муносабатларга доир масалалар, шунингдек иккала томонни қизиқтирувчи баъзи халқаро проблемалар кўриб чиқилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ VII СЕССИЯСИ

РЕСПУБЛИКАДА КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ҲАМДА УЙ-ЖОЙЛАР, ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ОБЪЕКТЛАРИ, СОЦИАЛ ВА МАДАНИЙ-МАИШИЙ ОБЪЕКТЛАРНИ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИШНИ ТАЪМИНЛАШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат В. К. МИХАЙЛОВ доклади

Депутат ўртоқлар! Ўтган ой партиямиз билан мамлакатимиз ҳаётида жуда катта сиёсий воқеаларга бой бўлди. Совет кишилари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг, СССР Олий Советн саккизинчи сессиясининг ишини зўр эътибор ва қизиқиш билан кузатиб турдилар. Пленум ва сессия материаллари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг СССР Олий Советн Президиуми Раиси этиб сайланганлиги ҳамма жойда якдиллик билан қувватлаб, тўла маъқуллаб кутиб олинди.

Кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган қоидалар ва хулосаларни бажариш юзасидан республика партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилди. КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини бажаришга қаратилган идеологик, оммавий-сиёсий ишларни тубдан яхшилашнинг конкрет тадбирлари белгиланди.

КПСС XXVI съезди ҳамда Ўзбекистон Компартияси XX съездининг талабларига мувофиқ республикада капитал қурилишга раҳбарликни яхшилаш юзасидан катта ва кўп қиррали иш олиб борилмоқда. Қурилиш ишини такомиллаштириш масалалари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва унинг бюросининг, республика ҳукуматининг, министрликлар ва идораларнинг маҳаллий партия, совет ва хўжалик органларининг доимо диққат марказида турибди. Ана шундай зўр эътибор берилиб ҳамда ғамхўрлик қилинаётганлиги туфайли республикамизда капитал қурилиш халқ хўжалигининг энг катта тармоқларидан бири бўлиб қолди. Бу тармоқ тез суръатлар билан ривожланаётганлигини қайд этиб ўтиш адолатли бўлур эди, бунда кўпгина ижобий натижаларга эришилди.

Беш йилликнинг ўтган икки йили мобайнида 11,8 миллиард сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. Давлат капитал маблағлари ҳамда қурилиш-монтаж ишлари планлари ошириб бажарилди. Сирдарё ГРЭСининг ўнинчи энергоблоки ва Навоий ГРЭСининг ўн иккинчи энергоблоки каби муҳим қувватлар ишга туширилди, Муборак заводида газни қайта ишловчи учинчи навбат, Олмалиқ кон-металлургия комбинатида мис руда қазиб чиқариб ва қайта ишловчи қувватлар, Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида аммиак, Навоий электрохимия заводида акрекс ишлаб чиқарувчи қувватлар ва бошқа бир қанча муҳим объектлар фойдаланишга топширилди.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи қувватлар жадал оширилди. Жиззахда ип йигириш фабрикаси, Андижон, Бухоро ва Фарғона тўқимачилик комбинатларида янги қувватлар, тўқимачилик корхоналари ҳамда енгил саноат бошқа корхоналарининг 26 филиали, Наманган шойи комбинатида ва Марғилон ишлаб чиқариш бирлашмасида шойи газламалар ишлаб чиқариладиган қувватлар, Андижон пойабзал фабрикасида қўшимча қувватлар, Ангрен, Жиззахда нон заводлари, Қарши, Чирчиқда сут заводлари фойдаланишга топширилди.

Ана шу йиллар мобайнида 177 минг гектар суғориладиган ер, қорамол парвариш қилинадиган янги чорвачилик комплекслари ишга туширилди, тухум ва гўшт етиштириладиган паррандачилик фабрикаларининг қувватлари кўпайтирилди.

Автомобиль йўллари, сабзавот ва мева консервалари, ўсимлик ёғи ишлаб чиқарувчи қувватларни, холодильник омборлар, умумий товарлар омборларини ишга тушириш топшириқлари тўла ва ошириб бажарилди.

1981—1982 йилларда республикада давлат, уй-жой қурилиш кооперацияси, колхозлар ва аҳолининг маблағлари ҳисобига жами (фойдали) сахни 11,7 миллион квадрат метрга борадиган 184,6 мингта янги шинам квартиралар ва якка тартибда қурилган уй-жойлар фойдаланишга топширилди. 1 миллион 258 минг киши уй-жой шароитларини яхшилаб олди.

Умумий таълим мактабларини, мактабгача тарбия муассасалари, касалхоналар ва поликлиникаларни ишга тушириш топшириқлари ошириб бажарилди.

Ўтган икки йил мобайнида давлат капитал маблағларининг 77 проценти ишлаб чиқариш тармоқларини ривожлантиришга сарфланди. Саноатнинг машинасозлик, қора ва рангли металлургия, минерал ўғит, кўмир, газ саноати каби баъзи тармоқларига капитал маблағ сарфлаш анча кўпайди, Янги энергетика қувватларини яратиш борасидаги ишлар бошлаб юборилди.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи корхоналарни қуришга 2 йил ичида 702 миллион сўм ёки беш йилликда кўзда тутилганига қараганда 6 процент кўп маблағ сарфланди.

Озиқ-овқат программасини муваффақиятли равишда амалга ошириш мақсадида қишлоқ хўжалигини саноат негизига планли равишда ўтказиш давом эттирилмоқда. Бу тармоқда ана шу давр мобайнида капитал қурилиш юзасидан беш йиллик план топшириқлари бутун комплекс ишлар бўйича ошириб бажарилди.

Сув хўжалиги ва йўл қурилиши ташкилотлари ўзларининг интернационал бурчини бажара бориб, Новгород, Иваново, Владимир областларида, Тюмень ва БАМда қурилиш ишларини муваффақиятли олиб бормоқдалар.

Қурилиш ва монтаж ташкилотларининг кўпгина меҳнат коллективлари ўз мажбуриятларини шараф билан бажардилар ва Бутуниттифоқ ҳамда республика социалистик мусобақаси ғолиблари бўлдилар. Чирчиқ шаҳридаги 160-трест, Андижон шаҳридаги 162-трест, Тошкент шаҳридаги 11-трест, 1-уйсозлик комбинатининг, Фарғона облколхозстройининг, Қишлоқ қурилиши министрлигига қарашли 21 трестнинг, Жиззах областидаги «Ульяновирсовхозстрой» трестининг, «Шерабадсовхозстрой», Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигига қарашли «Узстальконструкция трестларининг коллективлари шулар жумласидандир. Қурилиш ишлаб чиқаришининг илғорлари ва новаторлари социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Эришилган ютуқларни қайд этиш билан бирга капитал қурилишда ҳамон бир қанча жиддий камчиликлар борлигини тўппа-тўғри айтиш керак.

Икки йил ичида Тошкент, Қашқадарё, Самарқанд, Сурхондарё, Хоразм областлари ва Тошкент шаҳри, шунингдек Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳамда бошқа баъзи министрликлар уй-жойларни фойдаланишга топшириш планларини тўла бажара олмадилар. 1982 йилда баъзи саноат объектларини, бир қанча паррандачилик фабрикаларини, уйсозлик комбинатларини ва маданий-маиший объектларни ишга тушириш топшириқлари бажарилмади.

«Главташкентстрой» — Тошкент тўқимачилик комбинатининг А. Икромов районидаги филиали қурилишида, «Госкомводстрой» Андижон областидаги Ильич районида пайпоқ фабрикаси ва Бухоро тўқимачилик комбинатининг Китоб шаҳридаги филиали қурилишида, «Узколхозстрой» эса Андижон ип-газлама комбинатининг Наманган область Уйчи посёлкасидаги филиали қурилишида анчагина қолоқликка йўл қўйдилар. Қурилиш министрлиги Ўзбекистон металлургия комбинатида Олмалиқ кон-металлургия, Тошкент тўқимачилик комбинатларида, Янги Қўқон химия заводи ва Тошкент лак-бўёқ заводи биринчи ярим йиллик қурилиш планларини бажармаяпти, Маҳаллий саноат, Озиқ-овқат ва гўшт-сут саноати министрликларининг объектларида қурилиш ишлари қониқарсиз олиб борилмоқда. Бухоро, Тошкент ва Қашқадарё областларида уй-жой қурилиши суръатлари паст. Жиззах, Қашқадарё, Сирдарё областларида маҳаллий Советлар йўли билан уй-жойларни фойдаланишга топшириш соҳасида ташвишли аҳвол вужудга келди. Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Сурхондарё ва Тошкент областлари мактабларни, Қорақалпоғистон, Бухоро ва Тошкент областлари болалар боғчаларини ишга тушириш ярим йиллик планини бажармадилар.

Халқ депутатлари Советларининг ҳаммаси ҳам қишлоқ аҳолисини якка тартибда уй-жой қурилишига кенг жалб этиш борасидаги ишларга бошчилик қилганлари йўқ, баъзида буни аҳолининг ўз шахсий иши деб нотўғри ҳисобламоқдалар. Қишлоқ хўжалиги ва Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, уларнинг жойлардаги органлари, бир қанча совхозлар, колхозларнинг, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарининг раҳбарлари якка тартибда уй-жой қурилишининг ҳали чинакам ташкилотчилари бўлиб қолганлари йўқ, банк кредитлари олиш ҳуқуқидан етарлича фойдаланмаяптилар. Якка тартибдаги қурилишга давлат ва колхозлараро пудрат ташкилотларини жалб этмаяптилар, ўз кучлари билан уй-жойларни барпо этаётган қурувчиларга зарур ёрдам бермаяптилар.

Уй-жой, социал маданий-маиший ва коммунал қурилишга оид ҳамма масалаларни аҳоли турмуш маданиятини ошириш республика кенгаши талаблари асосида қишлоқни бундан буён ҳам қайта қуришнинг актуал вазифалари билан қўшиб олиб бориш ҳам муҳимдир.

Сессияда капитал қурилиш масалаларини муҳокама қила туриб, биздаги мавжуд резервлар ва имкониятлар тўғрисида, улардан қандай фойдаланилаётганлиги ҳақида, уларни тезроқ ишга тушириш ҳамда «танг жойлар»ни тугатиш тадбирлари тўғрисида алоҳида айтиб ўтиш керак.

Кўпинча титул рўйхатларини тузиш чоғида капитал маблағларни сочиб юборишга йўл қўйилади, кўп ҳолларда қурилиш ва ишни бошлаш муддати нормаларига риоя этилмаяпти. Ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини ишга тушириш топшириқлари баъзида технология машина-ускуналари ва қурилиш конструкцияларини тайёрлаш ҳамда етказиб бериш муддатлари билан боғланмаяпти.

Капитал қурилиш планларининг бажарилиши кўп даражада буюртмачиларнинг аниқ-пухта ишлашларига боғлиқдир. Планларни ўз вақтида тайёрлаб бериш ҳам, лойиҳа-смета ҳужжатлари билан таъминлаш ҳам, зарур капитал маблағларни ажратиш ҳам, машина-ускуналарни етказиб бериш шулар жумласидандир. Мазкур масалаларда Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигида, балиқчилик хўжалиги Давлат комитетида, аҳолига Маиший хизмат кўрсатиш министрлигида ва Қишлоқ хўжалик министрлигида ишлар кўнгилдагидек эмас.

Пудрат шартномаларини ўз вақтида тузиш ва пул билан таъминлай бошлаш қурилишни муваффақиятли ташкил этишнинг энг зарур шартидир. Ҳар йили бир қанча қурилишларда пул билан таъминлай бошлаш апрель-май ойларигача чўзилиб кетади, бу эса қурилиш бўлинмаларининг ишини издан чиқаради, уларнинг молиявий аҳволини ёмонлаштиради.

Озиқ-овқат, Маҳаллий саноат, Пахта тозалаш саноати ва Енгил саноат, Тайёрлаш министрликлари ва бошқа баъзи министрликлар ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ҳамда техника билан қайта қуроллантириш учун капитал маблағларни кам сарфламоқдалар. Ҳолбуки, ўн биринчи беш йилликда ана шунинг ҳисобига саноат маҳсулоти ўсишининг учдан икки қисмидан кўпроғини олиш мўлжалланмоқда.

Объектларни ўз вақтида ишга тушириш вазифаларини пудрат қурилиш ташкилотлари ҳал қиладилар. Аммо уларнинг фаолиятида ҳам бир қанча камчилик ва нуқсонлар бор.

Меҳнатни ташкил этишни ва бутун қурилиш ишлаб чиқаришини такомиллаштириш капитал қурилишни яхшилаш ишидаги катта резервдир. Ҳозир республика қурилиш министрликлари ва идораларининг ихтиёрида 27 мингтадан кўп экскаватор, минглаб бульдозер, кран ҳамда бошқа кўпгина техника бор. Кейинги вақтларда техникадан фойдаланиш коэффициенти бирмунча ўсганлигига қарамай ундан фойдаланишда эришилган даража ҳали ҳамон паст. Кўпинча механизмлар амалда бир сменада ишламоқда, сменалар ўртасида бекор туриб қолиш ҳоллари жуда кўп бўлмоқда. Хусусан пардозлаш ишларида қўл меҳнати салмоғи секинлик билан камаймоқда. Кичик механизация воситаларидан тўлиқ фойдаланилмаяпти.

КПСС XXVI съездининг кўрсатмаларига амал қилиб, ўн биринчи беш йилликда қурилиш-монтаж ишлари ҳажмининг бутун ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришиш зарур. Аммо республикада бу кўрсаткич ҳозирча фақат 7 процентни ташкил этади. Бироқ «Главташкентстрой», «Госкомводстрой», Алоқа министрлиги ва Қишлоқ қурилиши министрлиги бўйича ишлар ҳажмининг бутун ўсишига ходимлар сонини кўпайтириш йўли билан эришилди.

Қурувчилар учун қулай маиший турмуш шароитларини яратиш серунум меҳнат қилиш ва кадрлар қўнимсизлигини камайтиришнинг сўзсиз шартидир. Масалан, бу масалалар Қурилиш министрлигининг 160-трестида яхши ҳал этилмоқда.

Министрликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ижроия комитетлари ўз қурилиш ташкилотларини малакали кадрлар билан янада тўлароқ таъминлаш чораларини амалга оширишлари зарур. Улар бундай кадрларнинг бошқа областлар ва районлардан келишига ва командировка қилинишига умид тутмай уларни шу жойнинг ўзида тайёрлашлари лозим. Бунда улар учун яхши уй-жой шароитларини, савдо-сотиқ, медицина ва маданий хизматни таъминлаш муҳимдир.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумида айтиб ўтилганидек, партиянинг социалистик демократияни янада кенг қулоч ёйдириш йўли омманинг активлиги ва ташаббусини оширишга сезиларли ёрдам бермоқда. Кейинги вақтларда бу соҳада талайгина ишлар қилинди: депутатлар ва Советларнинг умуман аҳоли билан алоқалари сезиларли даражада мустаҳкамланди, касаба союзларининг активлиги ошди. Партия ижтимоий ҳаётнинг ғоят хилма-хил доираларида, шу жумладан, бевосита ишлаб чиқаришда демократиянинг ривожланишини ҳамма чоралар билан рағбатлантирмоқда. Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада методи бунга мисол бўла олади. Шундай бригадалар дарҳақиқат социалистик ўз-ўзини бошқаришнинг яхши формаси бўлиб қолганлигини мамлакатимиздаги, республикамиздаги илғор корхоналар ва ташкилотларнинг тажрибалари кўрсатмоқда.

Бултур қурилиш-монтаж ишларининг ярмини хўжалик ҳисобидаги бригадалар бажарди. Аммо пудрат ишларини жорий этиш борасида қурилиш ташкилотлари фаолиятидаги баъзи ижобий силжишлар билан бир қаторда жиддий камчиликлар ҳам бор. Шу метод билан бажарилаётган ишлар ҳажмининг ўсиши белгиланаётган топшириқлардан орқада қолмоқда. пудрат ишларининг самарадорлиги ҳамон паст.

Қурилиш сифатини яхшилаш капитал қурилиш самарадорлигини оширишнинг асосий масалаларидан биридир.

Республикада биноларни пишиқ-пухта қуриш ва монтаж ишларини сифатли бажариш вазифаларини ҳал этишда комплекс ёндашишга доир ибратли мисоллар оз эмас. Шу билан бирга қурилишнинг норма қоидаларини бузиш ҳоллари ҳамон кўп. Бир қанча объектларда турли нуқсонлар ва лойиҳа ечимларидан четга чиқиш ҳоллари борлиги аниқланди. Объектларни чала ҳолда топшириш фактларига батамом барҳам берилмаган.

Қурилиш индустрияси, бинокорлик материаллари саноати ва «Узглавстройдревпром» корхоналаридан келиб турган бинокорлик материаллари ва буюмлари сифатининг пастлиги ҳам баъзан ишга халақит бериб туради.

Қурилиш объектларидаги ишларнинг муваффақиятли бориши пудратчи ташкилотларнинг молиявий аҳволига, улар молия планларини қандай бажараётганликларига кўп жиҳатдан боғлиқ. Қурилиш министрлиги, Қишлоқ қурилиши министрлиги, «Главташкентстрой»да бу соҳадаги ишлар кўнгилдагидек эмас. Бинокорлик материалларини тузук сақламаслик, уларни назоратсиз сарфлаш ва нормадан ортиқча яроқсизга чиқариб юбориб, нархларни ошириб юбориш, илгари топширилган объектлардаги бракни йўқотишга, чала ишларни битиришга сарф-харажат бўлишига йўл қўйиш, иш ҳақини ортиқча сарфлаб юбориш қурувчиларнинг молиявий жиҳатдан қийналишларига асосий сабаб бўлмоқда.

Пудратчи қурилиш ташкилотлари ўз ишлаб чиқариш базаларини янада ривожлантириши, бинокорлик материаллари, деталлар ва конструкциялар ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш капитал қурилиш масалаларини ҳал қилишда катта аҳамият касб этади.

Қурилиш индустрияси ва бинокорлик материаллари корхоналари ҳар йили 6 миллион кубометрга яқин йиғма темир-бетон, 39 миллион кубометр энерт материал, 2,2 миллиард донадан кўп ғишт, бир неча миллион тонна цемент, 3 миллион квадрат-метрга яқин дурадгорлик маҳсулотлари, шунингдек кўпдан-кўп сопол, асбо-цемент маҳсулотлар, ойна томга ёпиладиган юмшоқ материал ва бошқа бинокорлик материалларини ишлаб чиқармоқда.

Аммо капитал қурилиш суръатларининг ортиб бораётганлиги қурилиш ташкилотларининг ишлаб чиқариш базалари янада ривожлантирилиши ва такомиллаштирилишини тақозо этмоқда.

Республика Бинокорлик материаллари саноати министрлиги кейинги йилларда ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш, сифатни яхшилаш ва энг муҳим маҳсулот турлари ишлаб чиқариш планларини бажариш соҳасида муайян ишлар қилди. Шу билан бирга министрлик цемент, шифер, оҳак, тўлдирғич ғовак моддалар, томга ёпиладиган юмшоқ материал ва деворбоп материаллар ишлаб чиқариш юзасидан шу беш йиллик икки йили планларини бажара олмади.

Бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш мақсадида беш йиллик план шундай материаллар ишлаб чиқараётган мавжуд кўпгина заводларни реконструкция қилиш ва шу хилдаги янги заводлар қуришни кўзда тутади. Бунинг учун каттагина капитал маблағлар ажратилмоқда. Аммо бу маблағларни ўзлаштириш қониқарсиздир.

Умуман пудратчи министрлик ва идоралар Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг объектлари бўйича капитал маблағ планларини атиги 81 процент, шу жумладан Қурилиш министрлиги 88 процент, Узколхозстрой 64 процент, Қишлоқ қурилиши министрлиги 72 процент бажарган, холос.

Май, Нукус ғишт заводлари айниқса паст суръатлар билан қурилмоқда, Хўжайли ғишт заводи билан Урганч бинокорлик материаллари заводини реконструкция қилиш суръатлари ҳам паст.

Пудрат ташкилотларининг ишлаб чиқариш базаларини қуришда қолоқликка йўл қўйилмоқда. Чунончи Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги Урганч, Қарши ва Наманган уйсозлик комбинатларини, Термиз бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинатини реконструкция қилиш ишларини пайсалга солмоқда. Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги эса Қўқондаги бинокорлик материаллари комбинатини реконструкция қилиш, Жарқўрғон силикальцит буюмлар заводини, Келесдаги ремонт-механика заводини кенгайтириш ишларини бажаришда орқада қолмоқда. «Главташкентстрой» 9-темир-бетон маҳсулотлари заводини ва 2-йирик панелли уйсозлик заводини реконструкция қилиш борасидаги қурилиш-монтаж ишлари планини бажара олмади.

Объектларнинг бир маромда қурилиши, кўп жиҳатдан яхши йўлга қўйилган моддий техника таъминотига ҳамда қурилишларнинг машина-ускуналар билан комплектланганлигига боғлиқ. Таассуфки, республика Госснаби буюртмачилари материал-ускуна етказиб бериш топшириқларини кўпинча бажармайди, бажарганида ҳам муддатларини, номенклатураси, хили ва комплектлилигини бузади.

Материал сарфини камайтириш, моддий ресурсларни авайлаб, улардан рационал фойдаланиш қурилиш тармоғида асосий вазифалардан бири ҳисобланади. Ҳолбуки бир қанча қурилиш ташкилотлари цемент, ёғоч-тахта исроф бўлиб кетишига йўл қўймоқда. Битказилмаган қурилишларда, ортиқча, конструкция запаслари, ўрнатилмаган машина-ускуналарда кўп минг тонна прокат ва труба «банд қилиб қўйилган». Лойиҳалаш ва қурилиш ҳамма босқичларида металл нобудгарчилигини ғоятда камайтиришга доир чоралар системасини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш зарур. Бу гап цемент, ёғоч-тахта ва бошқа асосий материалларга ҳам таааллуқли.

Моддий-техника таъминоти масалалари темир йўл ва автомобиль транспорти иши билан чамбарчас боғланган. Автотранспорт корхоналари, темирйўлчилар коллективлари шу вазифани ҳал этиш учун кўп иш қилмоқда. Шу билан бирга бизда ана шу соҳада жиддий камчиликлар ҳам бор. Ҳаракат составининг юк ортиши ва туширишда бекор туриши ҳамон кўп, норационал юк ташиш ва бир хил юкнинг қарама-қарши ташилишига йўл қўйилмоқда. Кўпгина қурилишлар энерт материал, йиғма темир-бетон ва бошқа маҳаллий материаллар билан яхши таъминланмаяпти.

Илмий-тадқиқот ва лойиҳа институтлари қурилиш ишларини техникавий ва ташкилий такомиллаштиришда катта роль ўйнамоқда. Бу институтларда кўпдан бери ўз ишининг билимдони бўлган кўп мутахассислар ишламоқда.

Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида ҳамон жиддий камчиликлар ҳам бор. Лойиҳаларда смета қийматидан ошиб кетишга, ортиқча материал сарф қилиб юборишга, эскирган машина-ускуна ва технологиянинг қўлланилишига йўл қўйилмоқда, индустриал конструкцияларни жорий этиш даражаси паст. Авторлик назорати суст амалга оширилмоқда. Йирик панелли элементлардан мактаблар, мактабгача болалар муассасалари ҳамда бошқа социал ва маданий-маиший объектлар типовой лойиҳаларини яратиш масалалари суст ҳал этилмоқда.

Лойиҳаловчи ташкилотчиларимиз капитал қурилишга ажратиладиган маблағлар ва моддий ресурсларни тежаб сарфлашда посбон бўлишлари керак. Улар фан ва техниканинг энг янги ютуқларидан мумкин қадар кўпроқ фойдаланиб, энг такомиллашган ва тежамли лойиҳалар ишлаб чиқишни, янги хил материал ва янада прогрессив бинокорлик конструкциялари кенгроқ кўламда жорий этилишини таъминлашлари лозим. Ўзбекистон ССР Госстройи тармоқ министрликлари ва идоралари билан бирга лойиҳа ва илмий-тадқиқот институтлари фаолиятини мувофиқлаштириш ишларини кучайтириши, уларнинг иш натижаларини чуқур таҳлил этиши, орттирилган ижобий натижаларни умумлаштириши ва камчиликларга барҳам бериш учун ўз вақтида чоралар кўриши лозим.

Шу йилги капитал қурилиш планларини муваффақиятли бажариш ва мўлжалдаги қувватлар ишга туширилишини таъминлаш бутун қурилиш комплекси коллективининг ҳал этиши лозим бўлган энг биринчи вазифасидир.

Йил охиригача республикада давлат капитал маблағлари йўли билангина 2,7 миллиард сўмлик капитал маблағни ўзлаштириш, шу жумладан 1,6 миллиард сўмликка яқин қурилиш-монтаж ишларини бажариш, 3,7 миллиард сўмликдан ортиқ ёки йилнинг биринчи ярмида ишга туширилганидан қарийб уч баравар кўп асосий ишлаб чиқариш фондларини ишга тушириш лозим.

Янги Қўқон химия заводида сульфат кислота ишлаб чиқарадиган комплексни, Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида аммиак, Тошкент лак-бўёқ заводида алгид смола ишлаб чиқарадиган цехларни, Олмалиқ кон-металлургия комбинатида бир қанча қувватларни, узунлиги 204 километрга борадиган Сирдарё-Ташгрэс магистрал газ қувурини, Тошкент шаҳрида радио-телевизион станцияни фойдаланишга топшириш, Муборак газни қайта ишлаш заводини кенгайтириш борасида кўп ишлар қилиш, Янги Ангрен ва Таллимаржон ГРЭСини, Тошкент метросининг II навбатини қуриш, Тошкент трактор заводининг Ленинск филиалидаги қувватларни ошириб бориш, Жиззах шаҳрида электротехника заводи қурилишини, Советободда кабель заводи, Тошкент трактор заводида қуюв цехлари комплекси қуришни давом эттириш, республикадаги машинасозликнинг энг катта корхонаси — Тошкент мотор заводи қурилишини давом эттириш лозим.

Шу йилнинг иккинчи ярмида Андижон ип-газлама, Бухоро ва Тошкент тўқимачилик комбинатларида газлама тўқийдиган янги қувватларни, Хаққулобод, Чинобод, Уйчи, Паркент шаҳарларида, Тошкентнинг Акмал Икромов районида, Китоб, Жарқўрғон, Учкўприк, Ургут шаҳарларида, Жиззах областининг «Москва» колхозида, Юқори Чирчиқ луб заводида шу комбинатларнинг филиалларини, Ильичевск шаҳрида пайпоқ фабрикасининг биринчи комплексини ишга тушириш мўлжалланади. Марғилон ишлаб чиқариш бирлашмасида атлас тўқиш цехларини кенгайтириш ҳамда Бухоро, Самарқанд ва Жиззах областларида янги пахта заводларини қуриб битказиш кўзда тутилади.

Суғориладиган 90 минг гектардан кўпроқ янги ерни фойдаланишга топшириш, мавжуд суғорма ерлардан 80 минг гектарини мелиоратив жиҳатдан яхшилаш, 60 минг гектар майдонда яхшилаб текислаш ишларини бажариш, 150 минг гектар ердаги суғориш системаларини реконструкция қилиш ва уни сувга сероб қилиш, 300 минг гектар яйловга сув чиқариш, 12,6 миллион бош гўштбоп парранда боқиладиган фабрикаларни, 300 минг товуқ боқиладиган фабрикаларни, бир қанча чорвачилик комплексларини ишга тушириш зарур. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажмининг ва ишга тушириладиган объектлар ҳажмининг катта қисми айни йилнинг иккинчи ярмига тўғри келмоқда.

Мавжуд суғориш системаларини реконструкция қилиш, сув омборларини қуриш, чорвачиликни, шоликорликни жадал ривожлантириш маккажўхорикорлик ҳамда дончилик-чорвачилик совхозларини барпо этиш чоралари бундан буён ҳам кенг кўламда амалга ошириб борилади.

Давлат капитал маблағлари ҳамда уй-жой қурилиш кооперациялари ва жамоат ташкилотларининг маблағлари ҳисобига шу йил 3,7 миллион квадрат метрдан зиёд уй-жойни, 94,4 минг ўринли мактаблар, 31 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари, қарийб 3,5 минг ўринли касалхоналарни ишга тушириш мўлжалланади. Фойдаланишга топшириладиган уй-жойларнинг 60 проценти, мактабларнинг 75 проценти, мактабгача тарбия болалар муассасаларининг 63 проценти ва соғлиқни сақлаш объектларининг 60 процентини йилнинг иккинчи ярмида фойдаланишга топшириш мўлжалланади. Тошкентнинг 2000 йиллиги, Ал-Хоразмийнинг 1200 йиллик юбилейи шарафига ишга туширишга мўлжалланган объектларни қуриш юзасидан ишларни муддатида тугаллаш учун катта ишларни амалга ошириш зарур.

Шу йил қувватлар ва объектларни ишга тушириш билан боғлиқ вазифалар мураккаб ва масъулиятли бўлсада, аммо улар реал вазифалардир. Бу вазифалар муваффақиятли ҳал этилмоғи учун республикада ҳамма шароитлар яратилган. Ихтиёримизда зарур моддий-техника ва меҳнат ресурслари бор. Имкониятлардан маҳорат билан фойдаланилаётган жойларда яхши натижаларга эришилмоқда.

Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари барча хўжалик ташкилотлари мўлжалланган ҳамма объектлар фойдаланишга топширилмоғи учун меҳнат коллективларининг куч ва имкониятларини сафарбар этиши лозим. Ҳозир иш вақтининг ҳар бир соати, ҳар бир минутини ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ қадрлаш муҳимдир.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленумида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ю. В. Андроповнинг капитал маблағлар ва моддий ресурсларни ишга тушириладиган энг муҳим қурилишларга сарфлаш, уй-жой, ишлаб чиқариш объектлари ҳамда социал объектлар белгиланган муддатларда ишга туширилишини таъминлаш тўғрисидаги кўрсатмаларини бажаришга асосий эътибор берилмоғи керак.

Янги, самарали иш формаларини кенг кўламда ёйиш, илғор ишлаб чиқариш тажрибалари, қимматли таклиф ва ташаббусларни жорий этиш тўғрисида қайғуриш — ҳар бир депутатнинг, хўжалик раҳбарларининг бурчидир.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми талаб қилганидек бунёдкор социалистик мусобақани янада кенг қулоч ёйдириш, унинг ғоят ошкора бўлишини таъминлаш, ишлаб чиқариш илғорларини иззат-ҳурмат билан қуршаб олиш, улар эришган ютуқларни кенг ёйиш ва жорий этиш зарур.

Иқтисодий ва социал ривожланишнинг партия белгилаган улкан режаларини амалга ошириш муддаоси туфайли вужудга келган умумхалқ меҳнат ғайратшижоатини бугунги кунда мамлакатнинг ҳамма жойида сезиш мумкин. Совет давлати жуда кўплаб маблағ сарфламоқда, ҳар бир совет кишисига бевосита алоқадор бўлган вазифаларни ҳал қилиш учун жуда катта моддий ва меҳнат ресурсларини жалб этмоқда.

Фақат бир йўл— бугунгидан кўра, эртага яхшироқ яшаш йўли бор. Бунга эса социалистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида астойдил меҳнат туфайли, ресурсларни тежаб сарфлаш, умумий куч-ғайратларимиз самарадорлигини ошириш учун кураш олиб бориш йўли билан эришиш мумкин.

Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари сингари шонли бинокорлар, монтажчилар, қурилиш индустриясининг ҳамма ходимлари республика партия ташкилоти раҳбарлигида 1983 йил учун ва умуман ўн биринчи беш йиллик учун зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этиб, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди улуғвор қарорларини бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдиришга рухсат этгайсиз! **(Қарсаклар).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР УЙ-ЖОЙ КОДЕКСИНИНГ ЛОЙИҲАСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат М. Т. ТУРСУНОВ доклади

Муҳтарам депутат ўртоқлар! Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVI съездидан сўнг икки йилдан кўпроқ вақт ўтди. Советлар мамлакати социал ва иқтисодий тараққиётнинг ҳамма соҳаларида янги-янги муваффақиятларга эришди. Кўп миллатли Улуғ Ватанимизнинг халқлари ижодий ғайратлари юксалган, ленинчи Коммунистик партия теварагида мустаҳкам жипслашган вазиятда яшамоқдалар ва меҳнат қилмоқдалар.

Совет кишилари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг, СССР Олий Совети саккизинчи сессиясининг ишини диққат-эътибор ва қизиқиш билан кузатиб бордилар. КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг СССР Олий Совети Президиуми Раиси қилиб сайланганлигини, унинг пленумда сўзлаган ҳақиқатан программавий нутқини, пленум ва сессиянинг қарорларини, ҳужжатларини бутун халқ қизғин маъқуллаб кутиб олди.

Ҳар бир совет кишиси пленум ва сессия материалларини диққат билан ўқир экан, совет халқи тўғрисида ғамхўрлик қилиш, унинг турмушини яхшилаш ва уни ҳар томонлама камол топтириш, коммунизм бунёдкори деган тарихий вазифани амалга оширилиши учун тинч шароит яратиш — партия фаолиятининг олий моҳияти эканлигига яна бир ишонч ҳосил қилмоқда.

Совет Ўзбекистони партия ленинча миллий сиёсатининг буюк ўзгартирувчи кучи тантанасини бугунги кунда бутун дунёда намойиш этиб турганлиги билан фахрланамиз.

Коммунистик партиянинг синалган раҳбарлигида, совет халқларининг ягона аҳил оиласида, улуғ рус халқининг қардошларча беғараз ёрдами билан тарихан қисқа муддат ичида Ўзбекистон чор Россиясининг қолоқ ўлкасидан ривожланган индустриал аграр совет республикаларидан бирига айланди.

Ўлкамиз қиёфасида буюк, қиёс қилиб бўлмайдиган ўзгаришлар рўй берди. Революцияга қадар Ўзбекистон территориясида атиги 27 та кичик шаҳар, паҳса девор уйли кўпгина яккам-дуккам қишлоқлар бўлиб, буларда коммунал ва бошқа хил маиший қулайликлар тўғрисида сўз ҳам бўлиши мумкин эмасди.

Эндиликда Совет Ўзбекистонининг харитасида 113 та шаҳар бўлиб, булар орасида республикамизнинг пойтахти, зилзиладан сўнг тикланган дўстлик ва тинчлик шаҳри — Тошкент ҳамда саноат, илмий ва маданий потенциали катта бўлган йигирмага яқин йирик шаҳар бор. 158 та район маркази ва шаҳар посёлкалари ташкил этилган. Улар бош план асосида комплекс ҳолда ривожланиб бормоқда. Бу ерларда шинам уй-жойлар билан бирга мактаблар, касалхоналар, болалар боғчалари, яслилари, маданий ва маиший муассасалар қурилмоқда. Айни пайтда қишлоқни қайтадан қуриш, аҳоли турмуш маданиятини юксалтириш борасида катта программа амалга оширилмоқда.

Аҳоли учун қулай уй-жой шароитларини яратиш ва гражданларнинг уй-жойли бўлишлари тўғрисида конституцияда белгилаб қўйилган ҳуқуқларини таъминлаш Совет Иттифоқи Коммунистик партияси социал программасининг энг муҳим йўналишларидан биридир.

1981 йилда СССР Олий Совети ССР иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг уй-жой қонунлари асосларини, шунингдек «Уй-жой хўжалигини ривожлантириш, уй-жой фондидан фойдаланиш ва унинг сақланишини яхшилаш тўғрисида» қарор қабул қилган эди. Бу ҳужжатлар партия ва совет давлатининг социал-иқтисодий сиёсатини амалга оширишда ниҳоятда муҳим аҳамиятга эгадир.

Мамлакатимизда катта кўламда уй-жой қурилиши изчил, планли равишда амалга ошириб борилмоқда. Совет ҳокимияти йилларида республиканинг шаҳарлари ва қишлоқларидаги уй-жой фонди аслида бутунлай янгиланди, 1982 йилнинг 1 январида 172 миллион квадрат метрдан ортиб кетди. Шаҳарлардаги уй-жой саҳнининг ярмидан кўпи — 55 проценти давлат секторига мансуб эканлиги, уй-жой қурилиш кооперативларининг фонди ҳам ортиб бораётганлиги характерли бир ҳолдир.

89 миллион квадрат метрдан зиёд уй-жой саҳни ёки барча уй-жойларнинг ярми ўтган уч беш йиллик ва ўн биринчи беш йиллик мобайнида, яъни кейинги ўн етти йил ичида қурилганлиги қурилиш суръати ўсиб бораётганлигини билдиради. Эндиликда ҳар йили жами саҳни 6 миллион квадрат метргача борадиган уй-жойлар фойдаланишга топширилиб турибди.

Ўртоқлар, булар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети партия ва Совет давлати совет халқини социал-маданий ривожлантириш ишида мўлжаллаган улкан программани амалга ошириш борасида сарфлаётган катта куч-ғайратлари натижасидир.

Уй-жой фонди миқдор жиҳатидан кўпайибгина қолмай, унинг сифати ҳам анча яхшиланди.

Бугунги кунда шаҳарлардаги умумийлашган уй-жой саҳнининг 79 проценти водопровод билан, 74 проценти канализация билан, 79 проценти марказий иситиш билан, 62 проценти иссиқ сув билан ва 91 проценти газ билан таъминланган.

Қишлоқлардаги уйларнинг 77 проценти газлаштирилган, 100 проценти электрлаштирилган. Аҳолининг анча қисми марказий сув таъминотидан баҳраманд бўлмоқда.

Кўриб турибсизки, ўртоқлар, республиканинг уй-жой фонди жуда катта моддий бойлик бўлиб, у барча асосий фондларимизнинг олтидан бир қисмини ташкил қилади. Шу халқ мулки сақланишини таъминлаш жуда муҳим умумдавлат ишидир.

Шу мақсадда бизда кўпдан-кўп тадбирлар амалга оширилмоқда. Уй-жой-коммунал хўжалик министрлигининг структураси ўзгартирилди, маҳаллий Советлар уй-жой хўжалигини бошқариш қайтадан ташкил этилди. Республика уй-жой хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси, жойларда эса ишлаб чиқариш бошқармалари, трестлари ва участкалари бўлган область бирлашмалари тузилган бўлиб, улар техник хизмат ва жорий ремонт ишларини бажармоқда. 21 шаҳарда уй-жой эксплуатация ташкилотлари йириклаштирилди. 278 та уй-жой эксплуатация ташкилоти ўрнига аниқ бошқариш системасига эга бўлган 135 та шундай йирик ташкилот тузилди.

Уй-жой хўжалиги эксплуатация базасини яхшилаш борасида комплекс чоралар амалга оширилмоқда. Уй-жой ташкилотларида ремонт-қурилиш бошқармалари ҳамда авария диспетчерлик хизматлари бўлган участкалар тузилди. Коммунал органлар ремонт-қурилиш ташкилотларининг ишлаб чиқариш базалари кенгайтирилди ва янгилари қурилди.

Қишлоқларда уй-жой ва социал-маданий объектлар қуриш тез кўпаётганлиги муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ихтисослашган қишлоқ коммунал хизмати тузишни зарур деб топдилар. Шу мақсадларда Қишлоқ хўжалиги министрлиги системасида мамлакатда илк бор шундай хизмат тузилди. Район бўғинидан тортиб республика ташкилотигача бўлган бундай хизмат совхозлар ва колхозларда уй-жойлар ва коммунал хўжалик барча объектлари ишлатилишини таъминлаб туради. «Главсредазирсовхозстрой» ва Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги системасида ҳам шундай хизматлар ташкил этилди.

Шу ташкилий чораларнинг ҳаммаси қайси идорага қарашли бўлишидан қатъий назар жамики давлат уй-жой фондининг, шунингдек кооператив уйлар ва якка тартибдаги уйларнинг лозим даражада сақланишини таъминлашга, моддий ресурслар ва меҳнат ресурсларидан янада самарали фойдаланишга, фан ва техника ютуқлари, илғор тажриба уй-жой хўжалигига тезроқ жорий этилишига қаратилган.

Шу билан бирга айтиб ўтиш лозимки, уй-жойларни сақлаш ва ремонтини ташкил этиш ишида ҳали кўп камчиликлар бор.

Маҳаллий Советларнинг кўпгина ижроия комитетлари уй-жойлар капитал ремонтини ташкил этишни планли заминга қўёолмаган, бинолар ва ускуналарни ишлатиш техник талабларини назарда тутмаган. Ремонт қилиниши лозим бўлган уй-жойларни танлаш жамоатчиликнинг қатъий назорати остига олинмай, кўпинча тасодифий тусда бўлмоқда.

1982 йилда республика бўйича умумийлашган уй-жой фондининг 5,9 процентини ремонтдан чиқазиш мўлжалланган бўлса, Андижон, Жиззах ва Фарғона областларида атиги 3,5—5 процентигина шу иш учун мўлжалланган.

Капитал ремонт қилиш тўғрисида тасдиқланган планлар турли баҳоналар билан бажарилмай келяпти. Шу мақсадга мўлжалланган маблағлар ўзлаштирилмай келаётир. Кейинги икки йилнинг ўзидагина капитал ремонт қилиш юзасидан 22 миллион сўмлик маблағ фойдаланилмаган Ангрен, Наманган, Самарқанд, Тошкент шаҳарларида ва бошқа бир қанча шаҳарларда ана шу маблағлардан мақсадга мувофиқ фойдаланмаслик фактлари борлиги аниқланди. Маҳаллий Советлар уй-жой органларининг тегишли контроли таъминланмаганлиги сабабли ремонт муддатлари асоссиз равишда чўзиб юборилмоқда, ремонт сифати эса пастлигича қолаётир.

Турли идораларга қарашли уй-жой фондидан айниқса қониқарсиз фойдаланилмоқда. Шаҳарларда бундай фондлар умумлаштирилган давлат уй-жой фондининг учдан бир қисмидан кўпроқни ташкил қилади. Ўнинчи беш йилликда маҳаллий Советлар бир квадрат метр уй-жойни ремонт қилишга 34 сўм сарфлаган бўлсалар, идоралар шу мақсад учун атиги 19 сўм харажат қилган. Шу билан бирга идораларга қарашли уй-жой фондини капитал ремонт қилиш планлари одатда бажарилмай келяпти. 1982 йилнинг ўзидагина 9,3 миллион сўм маблағ ўзлаштирилмай қолган.

Идораларга қарашли уйларни халқ депутатлари маҳаллий Советларига топшириш уй-жой фондидан фойдаланишни ва уларнинг сақланишини яхшилашга кўп даражада ёрдам берган бўлур эди.

Министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари уй-жой фондини вақтида ремонт қилиш ва уни маҳаллий Советларга топшириш борасида кечиктириб бўлмайдиган чораларни кўришлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари эса бу масалани назорат остига олишлари лозим.

Янгидан қурилган уй-жойларни фойдаланишга топшираётганда «битмай қолган» ишлар ҳамон катта зарар етказмоқда. Шу сабабдан кўпгина уй-жой-эксплуатация ташкилотлари, ҳатто, айрим гражданлар шундай уйларга кўчиб кирилганидан сўнг ношуд қурилиш ташкилотларининг «чаласини» битказишга қўшимча маблағ сарфлашга мажбур бўлмоқда.

Маҳаллий Советлар, министрликлар ва идоралар, Госстрой ва бошқа контроль органлари қуриб битказилган уйларни фойдаланишга қабул қилиб олиш борасида белгиланган қоидаларни аниқ бажаришлари, чала қолдиришдан иборат жиноий фактларга барҳам беришлари керак.

Меҳнаткашлар уй-жойларни ремонт қилаётиб бошқа хил жиддий қийинчиликларга ҳам дуч келмоқдалар. Кўпгина ремонт ташкилотларининг кам қувватлигига, кўпгина бинокорлик материаллари, айниқса, ғишт, ёғоч-тахта, сантехника жиҳозлари ҳамон тақчиллиги сабабчи бўлмоқда. Бу маҳсулотларни магазинлардан ҳам топиш қийин. Республика Госплани, Госснаби, Уй-жой-коммунал хўжалик министрлиги шундай бинокорлик материаллари ва буюмлари номенклатурасини кўпайтириш, уларни ишлаб чиқаришни ташкил этиш, капитал ремонт эҳтиёжларини шундай маҳсулотлар билан таъминлаш, уларни аҳолига сотишни яхшилаш борасида конкрет чоралар кўриши зарур.

СССР Конституциясида гражданлар ўзларига берилган уй-жойни авайлаб асрашлари кераклиги белгилаб қўйилган. Пировард натижада уй-жойнинг яхши сақланиши ҳар бир кишининг ўзига кўп жиҳатдан боғлиқ. Аммо баъзи гражданлар социалистик умумий яшаш қоидаларини бузиб уй-жойга бефарқ ва хўжасизларча муносабатда бўлишга йўл қўйиб келаётган жойлар борки, бундай муносабат уй-жойларга шикаст етказмоқда, уни бузмоқда. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари бундай фактларнинг пайини қирқишлари, уй-жой тегишли ҳолатда сақланиши учун ҳар бир гражданнинг масъулиятини оширишга муваффақ бўлишлари керак.

Аҳоли ўртасида ҳар бир гражданда социалистик тежамкорлик ҳис-туйғуларини, уй-жойни яхши сақлаш, ҳовлилар ва бошқа кўпчилик фойдаланадиган жойларни ободонлаштиришда фаол иштирок этиш иштиёқларини тарбиялашга қаратилган ишни тобора активлаштириш лозим.

Уй-жой фонди сақланишини таъминлашда жамоатчилигимиз катта роль ўйнашга даъват этилган. Уй комитетларининг, маҳаллий комиссияларнинг аъзолари уйларни профилактик кўрикдан ўтказиб, жорий ремонт планларини тузиб чиқишлари ва шу ремонт бажарилишини контроль қилиб туришларини кўрсатувчи мисоллар бизда оз эмас. Республикада уйларни намунали сақлаш мусобақаси авж олдириб юборилган. Тошкент, Чирчиқ, Фарғона ва бошқа шаҳарлар жамоатчилигининг «Уйимизни ўзимиз асрашимиз керак» деган шиор остида бошланган яхши ташаббусларини халқ депутатлари барча маҳаллий Советлари ва республика идоралари қўллаб-қувватламоғи лозим.

Уй-жойларни тақсимлашда анча-мунча камчиликларга йўл қўйилиб келмоқда— навбатга риоя этилмайди, Улуғ Ватан урушининг инвалидлари, баъзи категориядаги беморлар ва бошқа кишиларга белгиланган имтиёзлар камситилади.

Халқ депутатлари Советларининг барак типидаги уйларда ва бошқа хил ноқулай шароитларда яшайдиган айрим оилаларни планли равишда янги уйларга кўчириб ўтказиш тўғрисидаги қарорлари кўпгина шаҳарларда тўла-тўкис бажарилмай келяпти.

Ҳали анча-мунча оилалар уй-жой саҳни кенгайтирилишга муҳтожлигини назарда тутиб, янги уйлар қураётганда эски уй-жойларни бузиш тўғрисида қаттиқ бош қотириш, ҳали яшаш учун яроғли бўлган уйларни турли баҳоналар билан асоссиз равишда бузиб ташлаш фактлари пайини қирқиш керак.

Бир қанча халқ депутатлари маҳаллий Советлари, министрликлар, идораларда меҳнаткашларнинг шикоятлари, илтимослари ва аризаларига тегишли эътибор берилмайди. Гражданларнинг уй-жойларни ремонт қилиш ва уни тақсимлаш масалалари хусусидаги шикоятларини кўриб чиқишда юзакичилик фактлари ҳали кўп. Юқори органларга келаётган кўпдан-кўп такрорий аризалар шундан далолат беради.

СССР ҳукумати гражданларнинг аризаларини кўриб чиқишни ва уларнинг ўзини қабул қилишни яхшилаш борасида конкрет вазифалар қўйди. Шу муҳим сиёсий масалада партия ва давлат талаблари оғишмай бажарилишини таъминлаш-барча маҳаллий Советларнинг, давлат муассасалари ва жамоат ташкилотлари раҳбарларининг бурчи ва вазифасидир.

Халқимизнинг қимматли мулки бўлмиш уй-жой фонди асралишини таъминлаш, ундан фойдаланиш ва уни тақсимлаш ва қонунларга қатъий риоя этиш билан боғлиқ ҳамма масалалар совет социалистик демократиясининг ажралмас қисмидир.

Бугун республика Министрлар Совети Ўзбекистон ССР уй-жой кодекси лойиҳасини кўриб чиқишингиз учун тақдим этаяпти. Ўзингизга маълумки, мамлакатимизда уй-жой ҳуқуқ муносабатлари ҳозирга қадар иттифоқдош республикаларнинг гражданлик кодекслари ҳамда шу кодексларни тўлдирувчи норматив актлар билан тартибга солиниб келганди. Булар кўп жиҳатдан эскирган бўлиб, ҳозирги жамиятнинг социал-иқтисодий шароитларини акс эттира олмай қолди. Уй-жой бериш, уй-жойдан фойдаланиш, гражданларнинг ҳуқуқларини амалга ошириш ва уй-жой ҳуқуқи муносабатларида гражданлар ўз вазифаларини бажаришлари билан боғлиқ кўпгина масалалар етарлича аниқ тартибга солинмаган.

СССР Олий Совети 1981 йилда қабул қилган ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар уй-жой қонунларининг асослари Совет қонунчилигининг шу ишдаги вазифаларини белгилаб берди, уй-жой муносабатларини тартибга солиш соҳасида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар компетенциясини ажратиб берди, уй-жой фондини бошқариш, уни асраш ва фойдаланишга, гражданларни уй-жой билан таъминлаш ва уларнинг уй-жойлардан фойдаланишига тааллуқли энг муҳим масалаларни ҳал этди, қонунларни бузганлик учун масъулият белгилади.

Иттифоқ қонуни иттифоқдош республикалар янги уй-жой кодекси ишлаб чиқилиши ва қабул қилиниши зарурати тақозо этди. Лойиҳани тайёрлаш ва муҳокама қилишда республика Олий Советининг, маҳаллий Советларнинг депутатлари, партия, совет, касаба союз ва ҳуқуқ ҳимоя этиш органлари ҳамда илмий муассасаларнинг ходимлари актив қатнашдилар. Кодекс лойиҳаси Ўзбекистон ССР конституциясининг моддалари, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорлари асосида ишлаб чиқилди.

Иттифоқ қонунчилигининг моддалари республикамизнинг шароитлари ва хусусиятларини назарда тутган ҳолда кодекс лойиҳасида акс эттирилди, конкретлаштирилди ва ривожлантирилди. Регламенти фақат иттифоқдош республика компетенциясига қарашли масалалар эса тартибга солинди. Замон синовидан ўтган, уй-жой муносабатларини тартибга солишда ўзини оқлаган моддаларнинг ҳаммаси лойиҳада сақлаб қолинди. Янги кодекс уй-жой шароитларини яхшилаб олишда гражданларга янада кенгроқ имкониятлар беради, уларнинг ҳуқуқлари гарантияси юксак даражада бўлишини таъминлайди.

Уй-жой фондини бошқариш ва ундан фойдаланиш, унинг сақланишини таъминлаш, уй-жойга муҳтож гражданларни ҳисобга олиш, уй-жой саҳнини тақсимлаш масалалари биринчи марта кодекс даражасида ҳар томонлама тартибга солинади.

Лойиҳада маҳаллий Советларнинг ортган роли акс эттирилган бўлиб, халқ депутатларининг Советлари, уларнинг ижроия ва фармойиш берувчи органлари уй-жой фондидан фойдаланиш ва уни сақлаш устидан давлат назоратини амалга оширади, деб таъкидланади.

Умумий фондга колхозларга қарашли уй-жойларнинг ҳам қўшилиши принципиал янгиликдир, колхоз уйларидаги хоналардан фойдаланиш асослари тўғрисидаги масала ҳал этиляпти.

Кодекс лойиҳасида гражданларнинг давлат ёки ижтимоий уй-жой фондига қарашли уйлардан ёки уй-жой қурилиш кооперативларининг уйларидан белгиланган тартибда квартиралар олиш ҳуқуқи кўзда тутилади. Янги уй-жой саҳнининг ҳар бир оилага алоҳида шинам квартира бериш принципига мувофиқ тақсимланиши қоида қилиб олинган.

Кодекс лойиҳаси гражданларга бериладиган уй-жой саҳнининг энг оз миқдорини (ҳозирги норма — 9 квадрат метр ўрнига) камида 10 квадрат метр қилиб белгилаши ҳам янгиликдир.

Мавжуд қонунларга нисбатан лойиҳада гражданлар давлат ва ижтимоий фонд, уй-жой кооперативларининг уйларидаги яшаш хоналаридан бемуҳлат фойдаланишлари белгилаб қўйилади. Шу билан бирга кодекс лойиҳаси шундай бир принципни мустаҳкамлайдики, бу принципга биноан қонунда кўзда тутилган асослар ва тартибга риоя этилмаган ҳолда ҳеч ким яшаб турган уй-жойдан кўчириб юборилиши ёки шу уй-жойдан фойдаланиш ҳуқуқи чекланиши мумкин эмас.

Уй-жойдан кўчирилувчи гражданларга айни маҳалда бошқа уй-жой берилмоғи керак. Бошқа уй-жой бермай гражданларни кўчириш ҳоллари жуда оз даражага қадар келтирилди.

Кодекс лойиҳаси уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож гражданларни ҳисобга олиш хусусида бир қанча муҳим қоидаларни белгилаб беради. Унда ягона бир қоида (34-модда) кўзда тутилган бўлиб бу қоидага биноан идоравий уй-жой фондига эга бўлган корхоналар, муассасалар, ташкилотларда ишлайдиган ёки уй-жой қурилишида ҳисса қўшиб қатнашувчи гражданлар уларнинг иш жойларида, шунингдек истакка кўра яшаш жойларида ҳам рўйхатга олинади.

Пенсияга чиқиши муносабати билан ишдан бўшаган гражданлар ҳам шулар билан бир қаторда ҳисобга олинади. Бу принцип гражданлар уй-жой ҳуқуқлари янада ривожланганлигини акс эттиради, бошқа ишга ўтказилган ва навбатда турган кишиларнинг манфаатларини ҳимоя қилади.

Гражданларни ҳисобга олиш ва уларнинг уй-жой саҳни олиш учун навбатга қўйиш, шунингдек давлат ва жамоат фондидан уй-жойларни тақсимлаш меҳнат коллективининг тавсияларини ҳисобга олган ҳолда, жамоатчилик контроли остида ва ошкораликка риоя этилган ҳолда амалга оширилмоғи лозим.

Кодекс лойиҳаси (32-модда) уй-жой қурилиш кооперативларининг уй-жой шароитлари яхшиланишига муҳтож аъзолари, шахсий уй-жойи бўлган гражданлар ва шу уйларда яшайдиган бошқа гражданлар ҳам умумий асосда уй-жой билан таъминланишини белгилаб қўйди.

Қонунлар актида уй-жой биринчи навбатда берилиш ҳуқуқига эга бўлган кишиларнинг етарлича тўла рўйхати илк бор берилади. (42-модда).

Ишлаб чиқариш соҳасида узоқ вақт виждонан ишлаган ишчилар ва хизматчилар, давлат вазифаси ёки жамоатчилик вазифасини бажараётиб ҳалок бўлган кишиларнинг оилалари, одам ҳаётини қутқариб қолиш, социалистик мулк ва ҳуқуқ тартиботни қўриқлашда СССР граждани бурчини бажараётиб ҳалок бўлган кишиларнинг оилалари, шунингдек «Қаҳрамон она» унвони берилган оналар, беш ёки ундан кўп боласи бўлган серфарзанд оилалар ҳамда ёлғиз оналар шу рўйхатга қўшимча қилиб киритилган.

Уй-жой берилаётганида эр-хотинлардан ташқари тўққиз ёшдан катта турли жинсдаги кишилар битта хонага қўйилишига рухсат этилмайди.

Аввалги мавжуд қонунларга нисбатан кодекс лойиҳасида ортиқча уй-жойни тортиб олиш кўзда тутилмаган.

Кодекс лойиҳасида уй-жой қурилиш кооперативларининг фаолиятига махсус бир боб бағишланган. Давлат кооперативларга қарашли уйлардан фойдаланиш ва ремонт қилишда уларга ёрдам бериши кўзда тутилади.

Кодекс лойиҳаси гражданларга шахсий мулк ҳуқуқи билан қарашли уй-жойлардан фойдаланиш масалалари хусусида бир қанча янги қоидалар белгилаб беради.

Лойиҳада (136-модда) давлат шахсий уйи бўлган гражданларга шу уйни ремонт қилиш ва ободонлаштиришда ёрдам бериши кўзда тутилади. Гражданларнинг истакларига мувофиқ, маиший хизмат корхоналари уларнинг уйларини ремонт қилиб бериши мумкин.

Муҳокама этилаётган лойиҳанинг хусусияти шуки, унда уй-жой фондини бошқариш, уй-жой сақланиши ва ундан фойдаланишни таъминлаш билан боғланган масалалар батафсил белгилаб берилган. Бу ишда кенг жамоатчиликнинг қатнашувига муҳим ўрин берилади.

Уй-жой кодекси гражданларнинг ҳуқуқларини анча кенгайтириш билан бир қаторда уларнинг зиммасига конкрет вазифаларни ҳам юклайдики бу тушунчаларни бир-биридан ажратиб бўлмайди.

Лойиҳада белгилаб қўйилганки, гражданлар социалистик умумий яшаш қондаларига риоя этишлари, ўзлари яшаб турган уй тўғрисида қайғуришлари, уй-жойдан унинг вазифасига биноан фойдаланишлари, уй-жойдан фойдаланиш қоидаларини бажаришлари ва сув, газ, электр-энергияси ва иссиқлик энергиясини тежаб-тергаб сарфлашлари керак. Кодекс гражданлар уй-жойлардан шахсий бойлик орттириш, меҳнатсиз даромад олиб туриш ва жамият манфаатларига зид бошқа ғаразли мақсадларда фойдаланишларини тақиқлайди.

Кодекснинг уй-жой қонунларини бузганлик учун, биринчи навбатда уй-жой фондидан тегишли йўсинда фойдаланмаслик, унга шикаст етказиш ва бузиш учун масъулият юклашни кўзда тутувчи моддалари уй-жой фондидан фойдаланишни яхшилаш ва унинг сақланишини таъминлашга қаратилган нормалар қаторида алоҳида ўрин эгаллайди.

Давлат ва жамоат органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва ҳамма гражданлар уй-жой кодексининг қатъий, шу билан бирга адолатли моддаларини сўзсиз бажаришлари, бутун уй-жой фондининг сақланиши, ундан фойдаланиш самарадорлиги ва ободонлик даражасини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари керак.

Юрий Владимирович Андропов КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида қилган докладида шундай деган эди: «Бизда аҳолининг уй-жой шароитини яхшилаш ишида ғоят катта силжиш юз берди. Шундай бўлса ҳам уй-жой проблемаси кўпгина кишилар учун ўткир проблема бўлиб қолмоқда. Биз бу проблемани яқин келажакда асосан ҳал қиламиз, ҳар бир оила алоҳида квартирага эга бўлади. Аммо бошқа неъматлар каби квартираларни тақсимлаш ҳам адолатли бўлишини, жумладан одам қандай ишлаётганлигини ҳисобга олиш керак».

Ушбу сессия муҳокамасига қўйилган Ўзбекистон ССР уй-жой кодексининг лойиҳаси катта социал сиёсий аҳамиятга молик акт, Коммунистик партия ва Совет давлати совет халқининг фаровонлигини янада ошириш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилаётганлигининг янги бир ёрқин ифодасидир.

Уй-жой кодексининг қабул қилиниши, унинг моддаларини оғишмай амалга ошириш халқнинг қимматли мулки бўлмиш уй-жой фондини ардоқлашга, совет, хўжалик органлари ва меҳнаткашларнинг уй-жой масалалари ҳал этилиши учун масъулиятини оширишга, уй-жой хўжалигини бошқаришда меҳнат коллективлари ва жамоатчиликнинг янада кенгроқ қатнашувини таъминлашга, шубҳасиз, ёрдам беради. **(Қарсаклар).**

СЕССИЯ КУНДАЛИГИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари депутат **Ҳ. А. Шоғазатов** доклад юзасидан музокараларни бошлаб берди. У Жиззах қўриқ ерларини ўзлаштираётган қурувчилар, барча меҳнатчиларнинг катта ва масъулиятли вазифалари тўғрисида гапирди. Область капитал қурилиш планларини бажариш ва объектларни ўз вақтида ишга тушириш, мавжуд қувватлардан тўлароқ фойдаланиш ва янги қувватларни муваффақиятли ўзлаштириш учун реал имкониятларга эгадир. Қурилиш ташкилотларида ташкилий ва сиёсий ишни яхшилаш, аввало, коллективларда давлат, план ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, раҳбарларнинг топширилган иш участкаларида барча план кўрсаткичларининг сўзсиз бажарилиши учун масъулиятини ошириш юзасидан қўшимча тадбирлар кўрилмоқда.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси депутат **В. О. Козимов** нутқ сўзлади. **(Депутат В. О. Козимов нутқи газетамизнинг 4-бетида эълон қилинмоқда).**

163-Бухоро тресги ғишт терувчилар бригадири депутат **Х. Отаев** бригада пудратининг қурувчилар иш самарадорлигини ошириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, коллектив ҳар бир аъзосининг умумий пировард натижадан манфаатдорлигини оширишдаги роли тўғрисида гапирди. Коллектив пудрат бригадада юз бераётган қийинчиликларни биргаликда бартараф этиш, планларни бир маромда бажариш, социалистик мусобақада муваффақиятларга эришишда ёрдам бермоқда.

«Каракалпакир с о в х о з с т р о й» территориал бошқармасининг бошлиғи депутат **Ж. Полвонов** ўз нутқини Озиқ-овқат программасини ҳал этишнинг муҳим участкаси — янги ихтисослаштирилган совхозларни қуриш ва уларнинг муваффақиятли иш фаолиятини таъминлаш, шоли етиштиришни кўпайтириш масалаларига бағишлади. Бунда у лойиҳа ишларини, янги хўжаликларда инженерлик шоликорлик системаларини комплекс лойиҳалашни яхшилаш зарурлигига алоҳида тўхталиб ўтди.

Ўзбекистон ССР қурилиш министри депутат **Н. Р. Ражабов** республика қурилиш ташкилотлари олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш қурилиш ишлаб чиқариши барча бўғинларининг ишини яхшилашни, кўпгина бирлашма ва трестларнинг қувватларини оширишни, қурилиш ишлаб чиқариши базасини ривожлантиришни тақозо этаётганлигини таъкидлади. Қурилиш маромийлигини таъминлаш ва ишга тушириладиган объектларни, биринчи навбатда уй-жойларни ўз вақтида фойдаланишга топширилишига эришиш — энг муҳим вазифадир. Бу вазифанинг муваффақиятли ҳал этилиши буюртмачилар билан пудрат ташкилотларининг куч-ғайратига боғлиқдир.

Капитал қурилиш халқ хўжалигининг энг муҳим тармоғи бўлиб қолмоқда, деди Сариосиё районидаги «Коммунизм» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори депутат **Б. Омонов.** Бунинг учун қурилиш билан шуғулланаётган раҳбарлар масъулиятини қатъий равишда ошириш зарур. Қурилиш ишлаб чиқаришининг барча бўғинларида, барча участкаларида интизомни мустаҳкамлаш иш самарадорлигини оширишнинг муҳим йўлидир. Интизом учун кураш конкрет ишлаб чиқариш вазифаларининг бевосита бажарилиши билан қўшиб олиб борилиши керак.

Навоий шаҳар партия комитетининг биринчи секретари депутат **Н. В. Духанов** ўз нутқида меҳнатни ташкил этиш даражаси пастлиги, машиналар, механизмлар ва қурилиш материалларидан оқилона фойдаланилмаётганлиги, умумий қурилиш ва ихтисослашган пудрат ташкилотлари ўртасида тегишли мувофиқлик йўқлиги капитал қурилишда оқсаш юз беришига асосий сабаб бўлаётганлигини таъкидлади. Нотиқ Навоий қурувчилари практикасидаги мисолларга асосланиб, бригада пудратига ўтиш самарадорликка эришиш, интизомни мустаҳкамлаш, планларнинг бажарилиши устидан назоратни кучайтириш имконини бераётганлигини уқтирди.

«Узколхозстрой» бирлашмасининг раиси депутат **И. Ашуров** қурилиш бўлинмаларининг хўжалик ташаббускорлигини ошириш, хўжалик ҳисобини мустаҳкамлаш зарурлиги ҳақида гапирди. Бирлашмада қурилиш ташкилотларини йириклаштириш, бошқарув ходимлари сонини қисқартириш, ноишлаб чиқариш харажатларини камайтириш юзасидан доимий иш олиб борилмоқда. Нотиқ самарадорликни ошириш, қурилиш коллективлари иш сифатини яхшилаш имкониятини берадиган резервларга эътиборни жалб этди.

Гулистон шаҳар партия комитетининг биринчи секретари депутат **Б. М. Маҳмудов** қўриқ Сирдарё областининг маркази йил сайин юксалиб, кўркамлашиб бораётганлигини таъкидлади. Бу ерда йирик саноат корхоналари қад кўтарди, уй-жой, социал ва маданий-маиший объектлар қурилишига катта эътибор берилмоқда. Кундалик партиявий назорат белгиланганлиги планларни муваффақиятли бажаришда катта роль ўйнамоқда. Йирик қурилишларда, айниқса, муҳим объектларда штаблар ташкил этилиб, уларга шаҳар партия комитети бюросининг аъзолари бириктиб қўйилмоқда. Бу эса қурувчиларга иш жараёнида содир бўлаётган масалаларни ҳал этишда тездан ёрдам кўрсатиш имконини бермоқда. План ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, ҳар бир қурилиш объектида раҳбар ходимларнинг планларнинг сўзсиз бажарилиши учун шахсий масъулиятини ошириш юзасидан ҳали кўп иш қилиниши керак.

Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министри депутат **Н. Қурбонов** министрлик ва унинг бўлинмаларининг асосий эътибори республикада чорвачиликни юксалтириш учун ёрдам берадиган объектларни ишга туширишга қаратилиши кераклигини таъкидлади. У иш суръатлари ҳамма жойда ҳам план топшириқларига мувофиқ эмаслигини тан олди. Қишлоқ қурилишидаги камчиликларга барҳам бериш, қурилиш суръати ва сифатини оширишда партия ва совет ташкилотлари, шунингдек буюртмачи министрликлар ва идоралар ёрдам ва мадад бериши зарур. Депутат меҳнатни ташкил этиш формаларини такомиллаштириш, бригада хўжалик ҳисобини ривожлантириш, қурилиш потокларини жорий этиш қишлоқ қурилиши меҳнат унумдорлигини ошириш, иш сифатини яхшилаш ва таннархини камайтиришнинг муҳим резерви эканлигини таъкидлади.

Сўнг Оққўрғон район партия комитетининг биринчи секретари депутат **З. Т. Мақсумов** сўзга чиқди.

Урганчдаги КПСС XXV съезди номли фабриканинг пиллакаши депутат **М. Исмонлова** ўз нутқида уй-жой, саноат корхоналари, социал ва маданий-маиший объектларни ишга туширишни жадаллаштириш вазифаларига тўхталди. У капитал қурилишда фойдаланилмаётган катта-катта резервлар борлигини айтди, мазкур сессияда бу масаланинг муҳокама қилинаётганлиги халқ депутатлари маҳаллий Советларининг капитал қурилиш планларини амалга оширишдаги ролини оширажагини таъкидлади.

Андижон область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари депутат **В. И. Поветко** область экономикаси эришаётган муваффақиятлар капитал қурилиш билан узвий боғлиқ эканлигини, бу соҳа халқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг асоси бўлиб қолаётганлигини таъкидлади. Беш йиллик бошидан буён ўтган вақт мобайнидагина областда бир қанча янги саноат корхоналари, филиаллар ва цехлар ишга туширилди, чорвачилик ва паррандачилик корхоналарини қуриш ва кенгайтириш программаси муваффақиятли амалга оширилмоқда. Юз минглаб квадрат метр уй-жой, кўплаб мактаб ва мактабгача ёшдаги болалар муассасалари, касалхоналар ва поликлиникалар, бошқа муҳим объектлар қурилди. Қурилиш коллективлари ишидаги муваффақиятлар меҳнатни ташкил қилишнинг илғор формаларини жорий этиш, бригада пудратидан кенг фойдаланиш, интизомни мустаҳкамлаш, меҳнатни механизациялаш даражасини ошириш, қурилиш ишлаб чиқариши моддий-техника таъминотини такомиллаштириш билан узвий равишда боғлангандир.

(Давоми 4-бетда)

СЕССИЯ КУНДАЛИГИ

(Боши 1-, 3-бетларда)

Пастдарғом район партия комитетининг биринчи секретари депутат **Т. Насриддинов** кейинги йилларда районда капитал қурилиш соҳасида сезиларли муваффақиятга эришилганлигини айтди. Ишлаб чиқариш қувватларини кўпайтириш, уй-жой, социал ва маданий-маиший объектлар қуриш юзасидан катта ишлар бажарилди. Янги ерларни ўзлаштириш, уларни капитал планировкалаш соҳасида кўп иш қилинмоқда. Қишлоқ жойларида йирик саноат корхоналари филиалларининг қурилаётганлиги катта социал аҳамиятга эгадир. Бироқ, қурувчилар ишини яхшилашнинг ҳали фойдаланилмаётган имкониятлари оз эмас. Қишлоқ қурилиши моддий-техника ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш шундай муҳим имкониятлардан биридир.

Намангандаги 10-қурилиш трести комсомол-ёшлар комплекс бригадасининг бригадири депутат **Н. Кўчқоров** меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг янги формаларига планли равишда ўтилаётганлиги кейинги икки йил ичидаёқ шаҳар қурилишларида меҳнат унумдорлигини анча ошириш имконини берганлигини айтди. Ҳозир Наманганда қурилиш бригадаларининг қирқ процентдан кўпроғи коллектив пудрати методи асосида ишламоқда, қурилишни комплекс олиб бориш чоралари кўрилмоқда. Нотиқ бу чоралар қандай самара бераётганлигини ўз бригадаси мисолида яққол кўрсатиб берди. Республикадаги ўн беш илғор меҳнатчи ташаббусига қўшилган бу бригада июнь ойи бошида бутун беш йилликка мўлжалланган қурилиш-монтаж ишлари ҳажмини бажарди. Бригада пудрати сингари энг муҳим резервни барча қурилиш коллективларида кенг ёйиш зарур.

Ўзбекистон ССР Сув хўжалик қурилиши давлат комитетининг раиси **Т. Б. Боймиров** сессия қатнашчиларига йирик гидротехника иншоотлари, ирригация-мелиорация системалари барпо этиш, шунингдек совхозларни комплекс қуриш учун ташкил этилган Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети қўйилган вазифаларни асосан бажараётганлигини таъкидлади. Комитет бўлинмалари Озиқ-овқат программасини амалга оширишга ўз ҳиссаларини қўшишга интилиб, чорвачилик объектларини қуриш, шу жумладан йирик чорвачилик комплексларини барпо этиш юзасидан каттагина ишларни амалга оширмоқдалар. Айни вақтда иш сифати ва самарадорлигини оширишнинг барча имкониятларидан тўлиқ фойдаланилаётгани йўқ. Халқ депутатлари Советларининг хўжалик қурилишидаги ролини ошириш зарур. Бу эса планларни ишлаб чиқишни тезлаштириш, уларга реал тус бериш, муҳими объектларни юқори сифат билан ўз вақтида топширилиши устидан назоратни кучайтириш имконини беради.

Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари депутат **Г. Ф. Фозилов** область қурувчилари ўз ишини тинмай яхшилаётганлигини таъкидлади. Айни вақтда халқ хўжалигининг капитал қурилиш сингари муҳим тармоғида ҳали ҳам жиддий камчиликлар бор, объектларни қуриш сифатини ошириш, уларни ўз вақтида фойдаланишга топширишнинг барча резервларидан тўлиқ фойдаланилаётгани йўқ. Бригада пудратини кенг ёйиш энг зарур вазифадир. Ҳамма қурилиш ташкилотларида ташаббускорликни авж олдириш, интизомни мустаҳкамлаш, иқтисод ва тежамкорликка эришиш, моддий ва меҳнат ресурсларидан, пул маблағларидан оқилона фойдаланиш зарур.

Шу билан кун тартибидаги биринчи масала юзасидан музокаралар тугади. Депутатлар «Республикада капитал қурилишни янада яхшилаш ҳамда уй-жойларни ишлаб чиқариш, социал ва маданий-маиший объектларни ишга туширишни таъминлаш тадбирлари тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари депутат **М. Т. Турсунов** кечки мажлисда «Ўзбекистон ССРнинг уй-жой кодекси лойиҳаси тўғрисида» доклад қилди.

Шу масала юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Совети қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг раиси депутат **Б. И. Пинхасов** қўшимча доклад қилди.

Республика уй-жой кодекси лойиҳасини муҳокама қилишда депутатлар — Қорақалпоғистон область партия комитетининг иккинчи секретари **В. В. Кислов**, Самарқанд шаҳар ижроия комитетининг раиси **А. Худойқулов**, Тошкент грампластинкалар заводининг слесарь — зарядчиси **М. Р. Азимова** иштирок этдилар.

Нотиқлар республика Олий Совети сессиясида Ўзбекистон ССРнинг уй-жой кодекси лойиҳаси муҳокама қилинаётганлиги совет гражданларининг СССР Конституциясида ва Ўзбекистон ССР Конституциясида гарантиялаб берилган уй-жойли бўлиш ҳуқуқининг амалий бажарилишида ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар. Лойиҳада бундан илгари амалда бўлган нормаларга нисбатан бир қанча муҳим янги қоидалар баён қилинган, айни вақтда амалдаги қонуннинг кўп йиллик практикада яхши самаралар берган нормалари сақлаб қолинган. Депутатлар муҳокама чоғида лойиҳанинг у ёки бу моддасига, айрим қоидаларга оид конкрет таклифлар киритдилар. Янги уй-жой қонунининг барча нормаларига қатъий риоя қилиниши совет кишиларининг уй-жойли бўлиш конституцион ҳуқуқларининг яхшироқ таъминланишига ёрдам беради, уй-жой муносабатлари соҳасидаги қонуннинг янада мустаҳкамланишини таъминлайди.

Сессия қатнашчилари Ўзбекистон ССРнинг янги уй-жой кодексини бир овоздан қабул қилдилар.

Депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат **Г. Қ. Ҳайдарованинг** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисидаги докладини тингладилар.

Олий Совет ўз муҳокамасига ҳавола этилган фармонларни тасдиқлади, тегишли қонунлар ва қарорлар қабул қилди.

Шу билан Ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

(ЎзТАГ).

Депутат В. О. КОЗИМОВ нутқи

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси

Депутат ўртоқлар! Яхши ниятли барча кишилар КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми, СССР Олий Совети саккизинчи сессиясининг ишини зўр эътибор билан кузатдилар. Ҳар биримиз Пленум ва сессия ҳужжатлари билан чуқур танишиб чиқиб, КПСС фаолиятининг асосий мазмуни, туб моҳияти — совет кишиси тўғрисида ғамхўрлик қилиш, унинг турмушини яхшилаш, уни ҳар томонлама камол топтириш тўғрисида, тарихий вазифамиз — коммунизмни барпо этиш учун тинч шарт-шароитлар яратиб бериш тўғрисида ғамхўрликдан иборат эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қиламиз.

Барча совет кишилари қатори Тошкент меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг, СССР Олий Совети саккизинчи сессиясининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Юрий Владимирович Андроповнинг СССР Олий Совети Президиуми Раиси қилиб сайланганлигини қўллаб-қувватлаб, қизғин маъқулламоқдалар.

Кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини тугатди. Бу пленум капитал қурилишни янада яхшилаш, планлаштирилган барча қувватлар ва объектларни ишга туширишни тўла таъминлаш юзасидан партия, совет, хўжалик органларининг, республика барча меҳнаткашларининг вазифаларини аниқ белгилаб берди.

Ҳозир биз учун бу кўрсатмаларга амал қилиб республикамиз пойтахти янада обод бўлиши, Ўзбекистон ССР экономикаси юксак суръатлар билан ривожланиши, одамлар яхшироқ яшаши учун белгиланган режаларни амалга оширишдан ҳам муҳимроқ вазифалар йўқдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги ва ёрдами туфайли Тошкентнинг саноат потенциали йил сайин ўсмоқда, аҳолининг турмуш фаровонлиги ошиб бормоқда. Тошкентликлар бу ғамхўрликка зарбдор ишлар билан, сиёсий ва меҳнат активлигини янада ошириш билан жавоб қайтармоқдалар.

Беш йилликнинг икки йили якунларига кўра шаҳар саноатида саноат ишлаб чиқариши ҳажмининг ўсиш суръатлари 10,9 процентни ташкил этди. Бу вақт ичида планга қўшимча 56 миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди, уларни ишлаб чиқариш суръатлари пландагидан жадал бормоқда. Беш йиллик учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирган меҳнат коллективлари 28 июнда саноат маҳсулоти муҳим турларини реализация қилиш ва ишлаб чиқариш ярим йиллик планини бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Планга қўшимча 33 миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинди, саноат ишлаб чиқариши ҳажми ўсишининг суръати эса 5,2 процентни ташкил этди.

Шу йилнинг биринчи ярим йилида 335 минг квадрат метр турар-жой, 1568 ўқувчи ўринли мактаб, 1900 ўринли мактабгача болалар муассасалари, 850 кишига хизмат қилувчи поликлиника, аҳолига хизмат кўрсатиш корхоналарининг объектлари ва бошқа бинолар фойдаланишга топширилди.

Тошкент шаҳри кенгайиб, ободонлашиб бормоқда. Янги ишлаб чиқариш қувватларини қуриш, ишлаб турганларини реконструкция қилиш ва техник қайта қуроллантириш юзасидан ишлар катта ҳажмларда олиб борилмоқда. Фақат шу йилнинг ўзида реконструкция ва техник қайта қуроллантириш мақсадларига 130 миллион сўмдан ортиқроқ ҳажмда капитал сарфлар ажратилган. Бундай ишлар лак-бўёқ, электротехника, трактор, экскаватор, инструменталь заводларида, тўқимачилик комбинатида, бошқа бирлашмалар ва корхоналарда амалга оширилмоқда. Бизнинг вазифамиз бу қувватлар ўз вақтида ишга туширилишини таъминлаш ва уларнинг ўзлаштирилишини тезлаштириш, қисқа муддатларда салмоқли самара олишга эришишдан иборатдир.

Маҳаллий советларнинг капитал қурилиш масалаларига раҳбарлик қилиш, комплекс қурилишлар ва шаҳар ободончилигини таъминлаш, аҳоли учун имкони борича ҳамма қулайликларни яратиш — шу жумладан турар-жойларни ишчилар, хизматчилар, инженер-техник ходимлар меҳнат қилаётган корхоналар, ташкилотлар, муассасаларга яқинлаштириш ҳисобига қулайликлар яратишдаги роли йилдан-йилга ортиб бормоқда. Авиасозлар, тракторсозлар учун, шаҳар электр транспорти меҳнат коллективлари учун турар-жой массивлари вужудга келтирилмоқда. «Бошлиқ» турар-жой массиви комплекс қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бу ерда Тошкент тўқимачилик комбинати хизматчилари учун ҳаммаси бўлиб 200 минг квадрат метрга яқин турар-жой, мактаблар, болалар боғчалари, савдо ва маиший хизмат корхоналари қурилади.

Эски, лойсувоқ уйлар ўрнида янги турар-жой массивлари қад кўтаради. Пушкин ва Ҳамид Олимжон кўчалари кесишган чорраҳа янги қиёфага кирмоқда. Бу ерда Москва ва Тошкент қурувчиларининг кучи билан тўртта баланд турар-жой бинолари қад кўтарди, аҳолига хизмат кўрсатиш объектлари қурилиши қўлдан чиқарилмоқда. Келгусида бу микрорайон турар-жой массивлари комплекс ва сифатли қурилишининг эталони бўлиб қолиши мумкин.

Шу беш йиллик бошида жадаллашган қурилишнинг юксак суръатлари тобора ўсиб бормоқда. Республикамиз пойтахти аҳолиси ўн биринчи беш йилликда жами 6 миллион квадрат метрга яқин уй-жой олади, 59 минг ўқувчи ўринли мактаблар, 20 мингдан зиёдроқ ўринли болалар мактабгача муассасалари фойдаланишга топширилади. Саноат корхоналари, шаҳардаги бошқа ташкилотлар ва муассасаларнинг кучлари ва маблағлари ҳисобига 14 та маиший хизмат уйи қад кўтаради, аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи 70 га яқин комплекс қабул пунктлари пайдо бўлади. Янги касалхоналар ва поликлиникалар, магазинлар ва ошхоналар, трамвай ва троллейбус линиялари қурилмоқда. «Пахтакор» станциясидан «Тошкент» (Темир йўл вокзали) станциясигача метрополитен линияси қурилиши муваффақиятли олиб борилмоқда.

Бугунги кунда айрим муваффақиятлар ҳақида гапириш билан бирга айни вақтда биз экономиканинг ҳамма резервлари ҳам ишга туширилмаганлиги ва самарали фойдаланилмаётганлигини эътироф этамиз. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари В. К. Михайловнинг сессияда қилган докладида капитал қурилишдаги жиддий камчиликлар учун бизни ҳаққоний равишда жиддий танқид қилишди. Маҳаллий Советлар, шаҳардаги қурилиш ва монтаж ташкилотлари уй-жой ва социал маданий-маиший объектлар қурилишини, барча турар-жой массивлари комплекс қурилишини бир маромда олиб боришга тўла тўкис эришмадилар. Докладда тўғри таъкидлаб ўтилганидек, биз биринчи ярим йилликда мўлжалдаги турар-жой, касалхоналар, мактаб ва бошқа аҳолига хизмат кўрсатувчи объектларнинг бир қисмини фойдаланишга топшира олмадик.

Бу зарур материал ва одам ресурсларини фойдаланишга топшириладиган объектларга жамлаш юзасидан суст ишлаганлигимиз, қурилиш технологиясига қатъий риоя қилишдаги камчиликларимиз билан изоҳланади. «Главташкентстрой» ўз ишлаб чиқариш базаси қурилиши ва объектлар реконструкциясини суст олиб бормоқда. Ҳажмли-блокли уйсозлик заводи қурилиши, 1- ва 2-уйсозлик комбинатларини тўққиз қаватли бирмунча шинам уй-жойлар ишлаб чиқаришга ўтказиш ишлари чўзилиб кетди, бу ҳол ҳозироқ уй-жой қурилиши суръатларининг ўсишига тўсқинлик қилмоқда.

«Главташкентстрой», республика «Минмонтажспецстрой» қурилиш трестларида ва бошқа айрим трестларда қурилишда бригада пудратини жорий этиш тадбирлари, тўла қўлдан чиққан объектлар учун буюртмачи билан ҳисоб-китобга ўтиш суст бормоқда. Биз коллектив пудрати ҳозирги беш йилликдаёқ меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг асосий формаси бўлиб қолишига эришишимиз керак. Айни коллектив меҳнатда одам материал бойликлар яратибгина қолмай, ўз қобилиятларини бирмунча тўлароқ намоён қилади, иродасини чиниқтиради, ижодий кучларини ривожлантиради. Хўжалик ҳисобидаги коллективлар энг кўп самара беришини практика кўрсатмоқда. Агар биз бу вазифани тезроқ ҳал этсак, яқин вақт ичида капитал қурилишда янада юқорироқ натижаларга эришишимиз мумкин.

Капитал қурилиш масалаларини муваффақиятли ҳал этиш кўп жиҳатдан буюртмачилар фаолиятига ҳам боғлиқдир. Бу борада бизда кўпгина камчиликлар бор. Ерлар ҳамма вақт ҳам вақтида ажратиб берилмайди, пудратчиларга сифатли ва комплект лойиҳа-смета ҳужжатлари топширилмайди, ускуналар, кабель маҳсулотлари ва бошқа материал-техника ресурслари вақтида етказиб берилмайди.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, қурилиш ташкилотлари ҳозирги вақтда айрим турдаги материаллар билан етарлича пухта таъминланмаслиги туфайли муайян қийинчиликларга дуч келмоқдалар. Биз ёғоч материаллари, пардоз плиталари, паркет, сантехник ва бошқа айрим материал ресурслар етказиб бериш масалаларини тартибга солиш ҳамда уларнинг сифатини анча яхшилашда «Главташкентстрой» ва шаҳардаги бошқа қурилиш ташкилотларига ёрдам берилишини илтимос қиламиз.

Йил охиригача қолган вақт ичида шаҳар меҳнаткашлари олдида янада жиддий вазифалар турибди. Шуни айтиш кифояки, иккинчи ярим йилликда қурувчилар 628 минг квадрат метр турар-жой ёки йиллик топшириқдагига нисбатан 65 процент ҳажмдаги турар-жой фойдаланишга топширилишини таъминлашлари керак, август ойида 8200 ўқувчи ўринли мактаблар, йил охиригача 2560 ўринли мактабгача болалар муассасалари, аҳолига хизмат кўрсатадиган ва умумий ҳажми 30 минг квадрат метр бўлган 47 та объектни ҳамда шаҳар хўжалигининг бошқа бир қатор объектларини фойдаланишга топшириш керак.

Қурилиш коллективлари, буюртмачилар — қурилишга алоқадор ҳамма кишиларни иккинчи ярим йилликда иш суръатларини сўзсиз жадаллаштириш ва бу йилга мўлжалланган катта қурилиш программасини бажариш, бу билан умуман беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун яхши замин яратишга сафарбар этиш керак. Маҳаллий Советлар ўз вазифасини ана шунда деб биладилар.

Тошкент меҳнаткашлари шаҳар партия ташкилоти раҳбарлигида, маҳаллий Советлар депутатларининг, жамоатчиликнинг актив иштирокида белгиланган вазифаларнинг амалга оширилиши, Тошкентнинг 2 минг йиллик юбилейи янги меҳнат ютуқлари билан кутиб олиниши учун ҳамма ишларни қиладилар, деб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини, республика Олий Совети сессиясини, Сиз, ҳурматли депутатларни ишонтиришга рухсат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Редактор Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ.

РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

КИНО

6, 7 ИЮЛДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ТЕСС» — **Санъат саройи** (катта зал, соат 11, 13.30, 16, 18, 20.00).

«АЛИБОВО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИ САРГУЗАШТЛАРИ» — **Санъат саройи** (кичик зал, соат 12.00, 14.20, 17.00, 19.30).

«КРАМЕР КРАМЕРГА ҚАРШИ» — **Ватан** (тоқ соатларда), **Қозоғистон** (тоқ соатларда), **Дружба** (жуфт соатларда).

«ХАСИС» — **Чайка** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

«МУҚАРРАР ҚУРБОН» — **Нукус** (соат 11, 13, 15, 17.00), **Фестиваль** (ёзги, 21.50).

«АЙСБЕРГЛАР ОРАСИДАГИ АЖАЛ» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда).

«ТЎРТ МУШКЕТЁР» — **Қозоғистон** (жуфт соатларда).

«107-ИНСТРУКЦИЯ БЎЙИЧА ТЎНТАРИШ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда).

МАКУЛАТУРА ТОПШИРУВЧИ ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИДА АБОНЕМЕНТЛАР ТАРҚАТИЛАДИ

8, 9, 10, 13, 15 ва 16 июлда Г. ДАНИЛЕВСКИЙнинг «КНЯЖНА ТАРАКАНОВА. ВОЛЯ» китобига (ҳар бир қабул пунктида 100 тадан) **абонемент берилади.**

17, 20, 22, 23 ва 24 июлда М. ДРЮОНнинг «КОГДА КОРОЛЬ ГУБИТ ФРАНЦИЮ» китобига (ҳар бир қабул пунктида 100 тадан) **абонемент берилади.**

Абонемент бир йўла камида 10 кг. макулатура топширилгандан сўнггина берилади.

Абонемент кўрсатилгандан сўнггина марка учун макулатура қабул қилинади.

Кўпсонли гражданларнинг илтимосига биноан қабул пунктлари 8 июлдан бошлаб соат 11.00 дан 20.00 гача ишлайди. Танаффус соат 14.00 дан 15.00 гача. Дам олиш куни душанба.

Абонементлар қабул пунктларида чоршанба, жума, шанба ва якшанба кунлари тарқатилади, бошқа кунлари эса марка олиш учун қўшимча макулатуралар топширилади. Шунингдек, 52—01 прейскурантига биноан чекланмаган миқдорда макулатуралар ва иккиламчи хом ашёлар қабул қилинади: 1 кг. макулатура учун 2 тийин, жундан ва ярим жундан тўқилган 1 кг. латта топширилганда 16 тийин, ип-газлама, зиғир толасидан тўқилган латталар ва қоплар топширилганда 1 кг. учун 6 тийин ҳақ тўланади.

ҚАБУЛ ПУНКТЛАР-МАГАЗИНЛАРИНИНГ АДРЕСЛАРИ:

ОКТЯБРЬ РАЙОНИДА
1 — Ўзбекистон ССР 50 **йиллиги номли** проспект, Марказ—15.
5 — Уйғур кўчаси (Кўкча колхоз **бозори**).
9 — Зиё Саид кўчаси.
35 — У. Юсупов кўчаси.
51 — Беруний кўчаси.
54 — Оқтепа массиви, 19«а»-уй.

С. РАҲИМОВ РАЙОНИДА
2 — Форобий кўчаси, Чиғатой дарвоза **маҳалласи.**
10 — 1/3-Қорақамиш массиви.
11 — 2/4-Қорақамиш массиви.
23 — ТошМИ массиви.
30 — 1/4-Қорақамиш массиви (колхоз **бозори**).
42 — 1/2-Қорақамиш массиви (савдо **маркази** ёнида).
50 — Чимбой кўчаси.
56 — 2-Тансиқбоев массиви;
61 — Марказ-17/18 массиви;
62 — Қорасарой кўчаси («Ташигрушка» фабрикаси яқинида).

ЛЕНИН РАЙОНИДА
3 — Қўйлиқ бозори.
24 — Мирсолиҳов кўчаси, 19-уй.
31 — 2-Қўйлиқ массиви, Савдо маркази.
47 — Малая Госпитальная кўчаси, 4-уй.
48 — Куйбишев шоссеси, 818-уй.
49 — Павлов кўчаси, 10-уй.

КУЙБИШЕВ РАЙОНИДА
4 — «Ташавтомаш» массиви.
22 — Циолковский кўчаси (**касб касалликлари институти** қаршисида).
26 — М. Горький проспекти.
32 — Луначарский шоссеси, 301-уй.
33 — Морозов кўчаси, кабель заводи бозори.
34 — Улуғбек посёлкаси, ядро физикаси **институти.**
37 — 2-Қорасув массиви.

ҲАМЗА РАЙОНИДА
6 — Янгиобод массиви.

25 — Бирлашган кўчаси, автостанция.
52 — Шумилов шаҳарчаси («Мир» **ёзги кинотеатри ёнида**).
29 — Қурувчилар кўчаси, 38-уй.
39 — 4-турар жой шаҳарчаси, Шолохов кўчаси, 1«а»-квартали.
60 — Лисунов кўчаси (Лисунов **номли кинотеатр ёнида**).

КИРОВ РАЙОНИДА
7 — Юнусобод массиви, Б—1.
19 — Ж. Обидова кўчаси, 20-уй.
20 — Олой бозори.
27 — Юнусобод массиви, А—3.
46 — Юнусобод массиви, СБ—4А **микрорайони.**
53 — «ТашГРЭС» **микрорайони.**

А. ИКРОМОВ РАЙОНИДА
8 — Фарҳод ярмаркаси.
13 — Чилонзор массиви, 24-квартал, 63-уй, 62-квартира.
16 — Чилонзор массиви, 12-квартал, 23-уй; 39-квартира.
17 — Чилонзор массиви, 24-квартал, 15-уй, 24-квартира.
40 — Чилонзор массиви, 14-квартал.
36 — Октябрь массиви, Ибрат кўчаси.
45 — 5-Атоий проезди, 6«а»-уй.
57 — Бирлик массиви, Шараф проезди, 9-уй.
58 — «Октябрь» массиви, Садоқат кўчаси, 2-проезд.

ФРУНЗЕ РАЙОНИДА
12 — Ивановолик тўқувчилар кўчаси (**Тўқимачилик комбинати** қаршисида).
28 — Первомайск колхоз бозори.
38 — Б. Хмельницкий кўчаси, 67-уй, 8-корпус.
59 — К. Финская кўчаси.

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИДА
14 — Чилонзор массиви, 18-квартал, 10«а»-уй, 1-квартира.
15 — Чилонзор массиви, 1-квартал, 1-уй.
41 — Чилонзор массиви, Пионерская кўчаси, 1«а»-уй.
21 — Чилонзор массиви, 20-квартал, С. Сегизбоев кўчаси.
55 — Мевазор маҳалласи, Машраб кўчаси.

СЕРГЕЛИ РАЙОНИДА
18 — Спутник массиви, Марказ—3, 5-уй.
44 — 1-Сергели массиви.
43 — Сергели массиви, Савдо маркази.

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Макулатуралар газета, китоб-журнал, рўзғор картони ва ўраш қоғози турларига қараб алоҳида ўрам қилиб боғланган ҳолда, гражданларнинг турар жойларидан қатъий назар қабул қилинади.

ҲУРМАТЛИ ГРАЖДАНЛАР!

Абонементлар олиш учун қабул пунктларига макулатуранинг уюшқоқлик билан топширилиши адабиётнинг китоб савдоси шохобчаларига тезроқ йўл олишига имкон беради.

Абонементлар олиш масаласи юзасидан 48-04-93 телефон номери бўйича мурожаат қилинг.

«Тошкент шаҳар «ВТОРСИРЬЁ» ишлаб чиқариш-тайёрлов корхонаси.

ТВ

6 ИЮЛЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

17.00 «Горнчилар, қаердасиз!». 17.40 «Фан ва турмуш». 18.10 «Пионерия». Киножурнал. 18.20 «Партия ҳақида ҳикоялар». РСДРП II съездининг 80 йиллигига. 19.05 «Дунё воқеалари». 19.20 «Москва — Космос — Калифорния». Телевизион космик кўприги. 20.15 «Арфа оҳанглари янграганда». Фильм-концерт. 20.25 «Сўна». Уч серияли телевизион бадиий фильм. Э. Войничнинг шу номли романи асосида. 1-серия. «Хотира». 21.30 «Время». 22.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. МАСК — «Пахтакор». «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.45) — «Дунё воқеалари». 23.45 «Спорт ҳафталиги».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 Ф. Гладков. Ижоди саҳифалари. 19.35 «Болалигимиз цирки». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Спидвей бўйича Европа чемпионати. Ярим финал. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 21.15 Халқ куйлари. 21.30 «Время». 22.00 «Музика ҳамма учун».

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

17.40 Кўрсатувлар программаси. 17.45 Мактаб ўқувчилари учун. «Орзу». 18.15 «Абитуриент—83». Беруний номли Тошкент Политехника институти. 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «ГДР—туризм мамлакати, дўстлар мамлакати». 19.10 КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 й.) Пленуми қарорлари — ҳаётга!». «Бутун партиянинг иши». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Амалдаги интернационализм». «Ўзбекистон — БАМга». 2-кўрсатув (рус.). 20.15 «Ғалла — ризқ-рўзимиз». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Музика ҳақида ҳикоялар». Ўзбекистон композиторларининг асарлари. 21.30 Москва. «Время». 22.00 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 22.15 «Фавқулодда топшириқ». Бадиий фильм. 24.00 Янгиликлар.

II

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 Абитуриентлар учун. Математика. 19.00 «Тўртинчи ёз». Телефильм. 19.20 Тошкентнинг 2000 йиллигига. «Она шаҳрим — Тошкентим». 19.50 «Тўғон». Ҳужжатли фильм. 20.00 Янгиликлар. 20.25 «Альбатрос»нинг сўнгги рейси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия (рус.). 21.30 МТ II.

7 ИЮЛЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Харитадаги нуқта». Манғишлоқ ярим оролидаги Шевченко шаҳри ҳақида. 10.25 «Қалбга яқин қўшиқлар». 11.10 «Сўна». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. «Хотира». 12.15 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Оққушлар, учиб кетманглар», «Қишлоқдан қишлоққача». 15.55 Болалар учун фильм. «Зебрани ўғирлашди».

17.05 «Коллектив пудрат потенциали». 1-кўрсатув. 17.40 «Шахмат мактаби». 18.10 «Ҳамма вақт, ҳамма жойда нур соч». Фильм-концерт. В. Маяковский асарларини СССР халқ артисти Д. Журавлёв ўқийди. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Ф. Кузнецов сўзи. 19.50 «Қўшиқ, романс, вальс». 20.25 «Сўна». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. «Жемма». 21.30 «Время». 22.05 А. Каверзнев. «Афғон кундалиги». Телевизион ҳужжатли фильм. 23.05 «Дунё воқеалари». 23.20 СССР халқ артисти Э. Гилельс чалади.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.20 Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Қорақум капитанлари», «Нафосатга таъзим». 10.00 А. Леончик чалади (цимбаллар). Минскдан олиб кўрсатилади. 10.30 «Горнчилар, қаердасиз!». 11.15 Испан тили. 11.45 «Бизнинг қишлоқлик доктор». Телевизион ҳужжатли фильм. 12.35 «Крошнинг таътиллари». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 13.45 «Тоғлар қўшиғи». Фильм-концерт. 14.15 «Шаҳзода Филоризелнинг саргузашти». Уч серияли телевизион бадиий фильм. Субтитр билан. 1-серия. 15.20 Д. Бедний туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган Союзлар уйининг Колонна залида концерт. 16.20 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Севастополь кемасозлари». Ҳужжатли фильм. 19.05 «Камалак» халқ ижодиёти ҳақидаги телевизион программаларнинг V халқаро фестивали. Маврикия халқ ижоди. 19.30 «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 В. Маяковский. «Поэзия». 21.30 «Время». 22.05 «Эркаклар сочи эрта оқаради». Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Качканар». Ҳужжатли фильм. 12.00 Болалар учун. «Бойчечак» (такрорий). 12.30 «Фавқулодда топшириқ». Бадиий фильм.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Юмронқозиқ ҳайвонот боғида». Мультфильм. 18.15 «Эврика». Кинокўрсатув. 19.00 Илмий-техника информацияларини автоматик бошқариш системалари бўйича Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон тармоқ кенгаши» (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Бир актёр театри». «Шарқ афсонаси». А. Навоийнинг «Лайли ва Мажнун» поэмаси асосида (рус.). 20.30 «Ахборот». 20.50 «Қизлар куйлаганда». Концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашнинг биологик усуллари». 22.25 «Эртага — премьера». Кўрсатувни кинодраматург Ф. Мусажонов олиб боради. 23.30 Янгиликлар.

II

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 «Билимлар масканида». Ҳужжатли фильм. 18.20 Абитуриентлар учун. Физика. 19.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Эстафета давом этади». 19.50 «Уйга олиб борадиган сўқмоқ». Телефильм. 20.00 Янгиликлар. 20.25 «Альбатрос»нинг сўнгги рейси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия (рус.). 21.30 МТ II.

Тошкент область халқ маорифи бўлимига берилган 019741 номерли йўқолган
ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТНИНГ ТОЗА БЛАНКАСИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Сурхондарё область, Денов район М. И. Калинин номидаги 30-ўрта мактаб томонидан **Раҳматова Каромат** номига берилган 700742 номерли йўқолган
ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Акмал Икромов район озиқ-овқат савдоси бўлими 30-магазинининг «Нон» деб ёзилган йўқолган
ШТАМПИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

4 БЕТ ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

6 ИЮЛЬ, 1983 й. Р—02995. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. Б-2015. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12